

Spillmannove povesti

≡ IV. zvezek ≡

Práški Judek

Prevel

Jožef Volčič

Drugi natis.

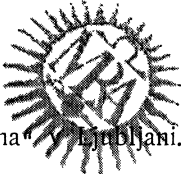
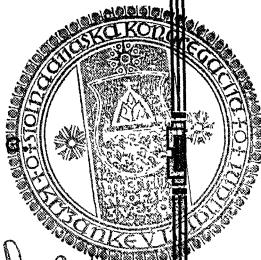

~

Založila „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani.

Tiskarna katol. tisk. društva, prej R. Šeber v Postojni.

1905.

35932

Založništvo Herderjevo v Friburgu je dovolilo
prevod p. Spillmannove povesti:

➤ »Der Judenknabe von Prag.« ➤

I.

Mali Abele želi biti kristjan.

Bogu preusmiljenemu bodi čast in slava: takó se je vendar vse srečno skončalo; deloma takó, kakor je sklenil On sam od vekomaj, deloma pa pripustil, da se je takó zgodilo. Danes sem videl še enkrat ljubega fantiča, pa so mi zadrsele svetle solze v mojo sivo brado. Zdaj ga pa ne bom več videl, dokler ne pride Gospod k sodbi. Kakó bo žarel takrat v nebeški lepoti ob desnici Kristusovi! Ko bom jaz, ubogi grešnik, tedaj trepetal in koprnél strahú vpričo nebes in zemlje, bo morda vendarle izpregovoril zame prijazno besedico pri mojem Sodniku. Prepričan sem: on pa ljuba Māti božja, ki je vse takó lepo uravnala in prav obrnila. Nji v čast naj zapišem v priprostosti svojega srcá, kar se je dogodilo te zadnje tedne tu v Pragi.

Vse mi je še v prav živem spominu, pa bo morda pripomoglo v poznejših časih kaj v Marijino čast, če bi znabiti hotela moja nebeška Gospa blagosloviti tole moje priprosljivo pisarjenje. Saj so besede, posebno pisane, podobne semenu, ki ga razprši veter, da poženo cvetice

v tujih krajih še čez mnogo let. Tudi meni je vzknila zadnje poletje — bogvé, odkod jo je zaneslo — temnordeča krvavka na moji gredici, pa sem jo utrgal in povil v venec ljubi žalostni Materi božji.

Pač res, krvavka! Če le ni kaj skrivnega pomenila tista krvavka, kakor je menil takrat brat Kunibert.

Pa naj začnem v božjem imenu, jaz pater Sebalduš, kapucin, da zapišem vse takó, kakor sem deloma doživel sam, ali pa sem pozneje slišal iz ust ljudi, ki jim gre vera.

Letos se je dogodilo vse to z mladim Abelom, ko pišemo leto Gospodovo 1701, in praznuje krščanstvo véliki jubilej ali sveto leto, katero so razpisali sveti oče Inocenc XII., ki zdaj že počivajo v Bogu, pa njih preslavni naslednik Klemen, enajsti tega imena, vladajo kot namestnik Kristusov katoliško cerkev; in Leopold I. nosijo rimsko cesarsko krono; in Janez Jožef, iz grofovskega rodu Brenerjev, vladajo nadškofijo praško; naš revni kapucinski samostanček na Hradšinu pa gvardijan pater Honorius z vso ljubeznijo in strogostjo.

Meseca marca je bilo in v svetem postnem času -- dneva pa res več ne pomnim; vendar takóle okrog tretje postne nedelje je moralo biti — ko sem šel popoldne malo na izprehod po našem samostanskem vrtičku in sem se veselil gorkega solnca in nove pomladi. Najprej sem pogledal, kakó je z mojimi cveticami. Zvončki so že skoraj odcveteli, zlate trobentice so bile

pa v polnem cvetju, in pod staro hruško so se odpirale prve vijolice, te ljube, dehteče postne cvetice. Potlej sem pa na ogalu male gredice odgrnil suho listje, in glej, prve nunke (pomladni žafran) so kukale iz peska, močno rumene in malo rdeče nadahnjene, da sem jih bil prav vesel. Ni mi dalo drugače, pa sem poklical brata Kuniberta in sem mu pokazal cvetke. Saj sem jaz dobil šele prošlo jesen tiste čebulice iz Rezna od svojega duhovnega brata.

Pri tej priliki sva se midva stara otroka — pa še v svetem postnem času! — pregrešila zoper silencij, to je zoper molk; pater gvardijan so to precej opazili, pa so odprli okence v svoji celici in so nama diktirali penitenco, po domače rečeno: kazen, katero sem prestal z božjo pomočjo še tisti večer v obednici.

Midva sva torej povesila glave in odšla vsak svojo pot. Prav doli v vrtu poleg zidu je tiha stezica, in konci nje mačo znamenje s podobo žalostne Matere božje. Tjadol sem zanesel prvo razcvetelo nunko, in zraven še par vijolic — ljubi svoji Materi v pozdrav. Potlej sem pa hodil gor in dol, da odmolim sveti rožnivenec za verne duše, dokler me ne pokliče zvonček k večernicam.

Komaj sem izmolil par odstavkov, kar pride brat Kunibert in pravi: „Pater Sebalde, neki judovski deček čaka na porti, pa bi rad govoril s katerim izmed patrov kapucinov. Pridite torej, da zveste, kaj bi rad.

Skoro malo nevoljen sem dejal: Ali so ukazali pater gvardijan, naj se ukvarjam s tem judovskim fantom? Saj imamo s krščanskim ljudstvom dovolj opravka zdaj v svetem letu.“

„Ej, ej, pater Sebalde,“ pripomni nato brat vratar, „meni se zdi, da imate opravek to uro bolj s počitkom kot s krščanskim ljudstvom. Pa védite, da so pater gvardijan v izpovednici, pater Operarius so šli obiskat nekega bolnika, torej ste vi po vsi pravici na vrsti, da vas pokličem na porto.“

No, saj je takó prav; pa vendar mi je bil ljubši solnček na vrtu, kot pa mračna izba na porti. Rečem torej bratu Kunibertu, naj mi privede Judka sèm na vrt, kar je tudi storil.

Kmalu pride deček. Nisem se mogel dovolj načuditi njegovemu plemenitemu, ponižnemu vedenju, in nikoli bi ne bil pričakoval toliko dostojnosti in sramežljivosti pri otroku tega zavrženega ljudstva. Komaj me je zagledal, je že vzela žametno pokrivalce s črnih kodrov, pa boječe uprl svoje temno oko vame, potem pa izpregovoril v blagoglasnem jeziku: „To je dobro, moj prečastiti oče; to je Bog tako ukrenil, da najdem ravno vas. Želel sem takó, pa vašega imena nisem vedel.“

„Pa kakó me poznaš?“ vprašam začuden.

„Cerkovnik pri Sv. Vidu me ima rad, pa mi včasih dovoli, da se skrivši splazim v cerkev. Takó sem zadnjič slišal vašo pridigo na Svečnico, in kar ste povedali takrat o Devici iz hiše Da-

vidove, mi je bilo zelo všeč. Tudi jaz sem iz rodu Judovega, če so resnična naša izročila.

„Ubogí otrok“, rečem žalosten, „žezlo je vzeto od Juda, ker ni spoznal Izrael svojega dneva, ko jih je Zveličar hotel zbrati okrog sebe, kakor koklja zbira svoja piščeta!“

Ob teh besedah, ki sem jih sicer govoril bolj zase kot zanj, me vendar pogleda deček prav resnobno in odgovori prav razumno: „Vem, da so grešili naši očetje; da so umorili obljubljenega Mesija; da so kričali: Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke — in glej, prišla je! Potikamo se od dežele do dežele, bežni kot Kajn, ki je ubil svojega brata Abela; pa Gospod se nas bo enkrat usmilil in bo zbral Izraelove ostanke — in“, še dostavi, pa mu stopi solza v oko, „sovražiti bi nas zategadelj kristjani ne smeli“.

Lahko si mislite, kakó sem se začudil tem besedam, ki jih nisem pričakoval iz ust judovskega otroka. Pritrdil sem mu popolnoma, da noben kristjan ne sme sovražiti Juda, kakor veli Gospod: „Ljubite svoje sovražnike!“ Pa ga vendar povprašam silno začuden, če veruje, da je Jezus iz Nazareta od Boga obljubljeni Mesija, kakor je zatrdil prej. Tedaj pobožno prekriža roke na prsih in odgovori: „Verujem in zato želim biti kristjan.“

„Pa kdo te je učil te zveličavne vere?“ poizvedujem dalje.

„Marija, mati Kristusova, mi je tako velela.“

Svojim starim ušesom nisem verjel, zato ga vprašam še enkrat. In spet mi odgovori preprosto in prepričevalno. „Marija, mati božja.“ Da mi ta deček ne laže, za to bi bil dal tudi glavo; menil sem pa, da se mu je sanjalo. On mi pa še bolj v živo zatrdi, da se mu ni sanjalo, in reče: „Marija, tista, ki stoji sredi trga na vélikem stebru, mi je velela.“

Na moje vprašanje mi razloži ves dogodek obširneje takole: Pred leti, ko je bil še nežno dete, mu je pravila krščanska dekla o sveti Devici, ki jo kristjani imenujejo svojo mater. O, kakó je želel, da bi tudi on imel v nebesih táko Mater! „Odtistihdob sem stal večkrat žalosten izdaleč, ko so pokleknili moji krščanski tovariši pred podobo Matere božje, pa sem vzel čepico z glave in sem se tudi priporočil nebeški Gospe. Pa se je zgodilo zadnji torek popoldne, da smo igrali za peresa tam na trgu — jaz pa učenci iz jezuitske šole. In ko smo bili prav zamaknjeni v igro, je zazvonilo avemarijo. Moji tovariši so takoj prenehali z igro, se zbrali okrog visokega Marijinega stebra, pokleknili in zamolili. Tedaj nisem vedel, kakó mi je pri srcu; takoj sem pokleknil še jaz poleg njih — nevidne roke so me potegnile tja — in ker nisem znal molitve, ki so jo molili drugi, sem rekel le besede: „O mogočna hči našega naroda, bodi mati tudi meni!“ In glej, komaj sem takó zdihnil v svojem srcu, mi odgovorí Marija: „Daj se krstiti, in jaz ti bom mati!“

„To ti je zaklicala Marija na glas?“ vprašam jaz.

„Slišal sem razločno,“ mi odgovori.

„In tudi tvoji tovariši so slišali?“

„Tega ne vem; pa jaz sem slišal tako natančno, kakor zdaj slišim vaše besede, moj oče. In od tiste ure me silijo moji tovariši, da moram postati kristjan. Pa še bolj me sili neprestano neki glas tu notri v prsih in mi pravi: Zapusti hišo svojega očeta in postani kristjan!“

Nočem zdaj odločevati, ali je podoba na trgu res izpregovorila, kakor je izpričano pri drugih čudežnih podobah, ali pa je govorila ljuba Mati božja samó znotraj v otrokovem srcu: toliko je gotovo in meni odtakrat jasno, da je milost božja vabila na nenavaden način to ubogo dušo, ki še ni imela lepote krstnega oblačila. Pa sem tudi precej sklenil, da poskrbim za dečka, če bodo le zadovoljni pater gvardijan. Z njimi se je seveda treba prej pogovoriti v tako važni reči, — pa naj me potlej doide kar hoče, saj sem vedel, da je že več kot en redovni sobrat prelil kri in pustil življenje zaradi judovskega maščevanja.

Potlej mi je pa padlo na um, da ga še nisem nič vprašal o njegovem imenu in družini, kar bi bil moral storiti seveda že takoj izpočetka. Sem torej takoj nadomestil, kar sem prej zamudil, in se nisem malo prestrašil, ko sem zvedel, da je ta deček sin starega Abela Abele in da je dopolnil pravkar dvanajsto leto. Nato sem zvedel, da je šel njegov oče zdaj po opravkih v Benetke in da ga ni pričakovati pred mesecem dni nazaj, pa se mi je zazdelo, da bo najbolj prav, če

dečka pripravim na sveti krst takoj zdaj, preden se vrne oče.

Je pa ta Abel Abele najbogatejši Jud ne le v Pragi, marveč po vsem Češkem, in sem čul sam večkrat tožbe revnih ljudi, kakó je neusmiljeno trd s svojimi dolžniki, kakó jim izrubi zadnji vinar, pa bi jim še kri izza nohtov. Prepričan sem bil torej, da nastane peklenski vihar, če se pokristjani njegov edini sinček, pa sem preudarjal v svojem srcu, ali bi ne bilo bolj pametno, če se mu prejem svetega krsta preloži za par let, saj je mali Abele še v otroških letih. Pa ta misel, da ga je poklicala zdaj Mati božja sama, mi je pregnala vse omahovanje; saj sem videl, da je čisto voljan zapustiti tudi svoje starše, dasi mu je bilo bridkotežko zapustiti svojo mater, katero je otroško ljubil. Prigovarjal sem mu torej, naj bo le pogumen; potem je pa zapel zvonček in me je poklical v kor k večernicam; pa sem dečka še poprosil, naj počaka na vrtu pol urice, da izpojemo z brati večernice v čast božjo in njegovih svetnikov. In sem šel v cerkev. Ali vse te čudne reči, ki sem jih zvedel, so mi toliko raztresle duhá, da sem bil le na pol pri psalmih, pa sem še — v pohujšanje svojih sobratov — zapel napačno antifono, kar mi ljubi Bog odpusti!

Po končanih večernicah so me počakali na križnem prehodu pater gvardijan, pa so mi mignili, naj grem z njimi v celico. Mislil sem si že, kaj bo, pa sem to pot voljno sprejel za služeno svarilce, ne da bi bil vihal nos. Potlej

sem pa povedal patru gvardijanu vso čudno zgodbo o Judku. Pater gvardijan so me mirno poslušali do konca, potlej so si pa pogladili črno brado in so rekli: „Pater Sebalde, vi ste predobri; spet so vam natvezli pravega oslička.“

Mene pa to ni kar nič zmedlo, pa sem dejal: „O ljubi moj pater Honorij, Bog daj, da bi mi vsak dan natvezli dosti takih osličkov, ki se pri svetem krstu izpreminjajo v jagnjeta Kristusova! Pojdite vendar in pogledjte dečka, pa potlej sami presodite, če tiči za tem nedolžnim obrazom — lažnik. Stopite z menoj, mali Abele je doli na vrtu in čaka na naju!“

Pater gvardijan so bili zadovoljni, pa sva šla drug za drugim na vrt. Kmalu sva našla dečka. On je medtem ob znamenju prav čedno obral bršljin suhega listja in je spredaj v malo gredico posadil menjaje belih zvončkov in rumenih trobentic tako umno, da so te vrste v hebrejskih črkah kazale ime Mirjam, kar pomeni: Marija. Četudi sem v svojih mladih letih in litteris Hebraicis, to je: v hebrejskih črkah prišel samó do črke Hithpaël, sem vendar še znal brati tista čudna znamenja toliko, da sem jih razložil patru gvardijanu. Ko deček začuje najine korake, obrne od dela zardelo lice proti nama, popravi s čela goste kodre in naju pozdravi tako spoštljivo in otroško, da je bilo vseč še celo patru gvardijanu.

Pa vendar so ga vzeli hudó v precep in so ga izprašali vso zgodbo naprej in nazaj. Pa deček je ponovil v preprostih stavkih, kar je

povedal meni, in se ni zarekel z nobeno besedo. Ko je pa opazil, da pater gvardijan njegovi pripovedi ne verujejo prav, mu je bilo hudó, pa je rekel: „Ali ne verujete mojim besedam, častiti oče? In vendar se nisem zlagal še nikoli v življenju.“

„Verjamem ti, otrok moj,“ odgovoré pater gvardijan. „Pa bojim se boja, ki te čaka. Mari hočeš zoper voljo svojega očeta izvesti to, kar ti je velela sveta Devica?“

„Ona mi bo pomagala,“ reče deček zaupno. „Sklenil sem, da pobegnem od očeta.“

„Toda tvoj oče je bogat, zelo bogat,“ ga pozkušajo pater Honorius dalje. „Če ubežiš, boš berač. Ne veš, kakó trd in grenak je beraški kruh.“

Ali vsi ti ugovori ga ne omajajo kaj prida, pa odgovori: „Res je, da imajo moj oče dosti svilenine v prodajalnicah in dokaj zlata v skrinjah; pa vse to zapustim vesel in grem rad beračit. Le to mi je hudo bridko, da bom moral zapustiti mater; pa me bo Marija tolažila.“

„Amen,“ rečem jaz do solz ginjen, „in preljubezniva mati ti bo.“

„Marija bo mèni preljubezniva mati, pa bo, tako upam, tudi moja mater tolažila. Moja mati niso sovražni krščanski veri; le pogledjte, kaj so mi obesili, ko sem bil še prav majhen.“ Silno se začudiva, ko nama mali Abel ob teh besedah pokaže škapulir.

Ko ga ogledava, rečejo pater gvardijan: „Res je, otrok moj, tebe je Marija še v zibeli sprejela za svoje dete! Zdaj tudi kar nič več ne dvomim, da moraš nemudoma izpolniti, kar ti je velela.“

Dala ti bo poguma in moči, da boš voljan tudi s krvjo zapečatiti svojo vero, če bi bilo treba. Zato pokleknimo tod pred njeno pódobo in se ji vneto zahvalimo za delo, katero je pričela, in da si izprosimo njene mogočne pomoči.“

Pa smo tam pokleknili vsi trije, in pater Honorius so sklenjenih rok in kaj pobožno molili naprej: „Pod tvojo pomoč pribežimo,“ in jaz sem jim pomagal iz vse duše.

Mali Abel pa, ker še ni znal molitvice, je sklenil roke, se zaupno ozrl v žalostno Mater božjo, pa nakonci sam pristavil krepak amen, da so prišle nama starcema skoraj solze v oči. Tudi se je primerilo, da je zazvonilo v ‚sveti hišici‘ ali loretanski kapelici tisto uro avemarijo, pa je kmalu odmevalo od vseh cerkvâ po Pragi; s sosednjega vrta je pa priletel rdeč kalinček na našo staro hruško in je zažvrgolel svojo večerno pesem. To je bil prvi in zadnji kalin, ki sem ga slišal letos na našem vrtu, in brat Kuni- bert je spet razlagal, da je to tudi nekaj pomenilo.

Nato so se posvetovali pater gvardijan z menoj, kaj storiti z dečkom, in pri tem nikakor nisva bila ene misli. Jaz bi bil dečka obdržal najrajši kar skrivši v samostanu, pa bi bil vzgojil to nedolžno dušo v čast svetemu Frančišku; ali pater Honorius niso hoteli nič slišati o tem, ker so se bali viharja, ki bi ga zburil bogati Jud zoper nas uboge kapucine. Ampak njih namera je bila ta, naj se pošlje fantič v hišo za izpreobrnjence, ki je bila ustanovljena nalašč v varstvo izpreobrnjenih Judov, da jih je varovala

gosposka pred zalezovanjem njih žlahte. Hudó mi je bilo žal, da nisem mogel pregovoriti dobrega patra Honorija, ne za naš samostanček tukaj v Pragi, ne za katerega drugega v naši češki provinciji. Moral sem se torej vdati njihovi volji, pa vendar jih nisem ubogal popolnoma in z veseljem, ampak sem sklenil, da popišem vso to zgodbo svojemu duhovnemu bratu v Reznem, ker sem upal, da se bo pa on zavzel za tega gojenčka ljube Matere božje.

No, kraja kraj je bil ta: preden je prišel od tam odgovor, sem moral ubogati patra gvardijana, pa sem odšel po njihovem naročilu z dečkom v Šent-Klemen, da se tam pogovorim in posvetovam z rektorjem velikega jezuitskega kolegija, kajti on je bil vodja v hiši za izpreobrnjence. Pa to je trajalo nekaj časa; kajti jezuiti si tudi niso hoteli opeči prstov s to zadevo.

Pater rektor so sklicali svoje konzultorje ali svetovavce in ti so izpraševali dečka na videz kaj ljubeznivo, pravzaprav pa še ostrejše kot naš pater gvardijan — vsekrižem in o vseh podrobnostih tistega čudovitega dogodka. No, končno so bili pa menda le zadovoljni, in pater rektor so rekli ja in amen. Odpeljal sem dečka precej sam v bližnjo hišo za ipreobrnjence. Tam so ga kaj prijazno sprejeli — sevé že zaradi spremstva, kakor ni bilo drugače pričakovati. Ko je bilo na splošno zadovoljnost vse opravljeno, smo se poslovili za to noč, nakár se je fantič v lepi latinščini — skoro jo je govoril boljše kot jaz — jezuitom lepo zahvalil, meni je pa poljubil roko in

me lepo poprosil, naj ga obiščem večkrat. Srčnorad sem to obljubil dobremu otroku.

Pred hišo sva si midva redovnika voščila „lahko noč“, pa se drugdrugemu priporočila v pobožno molitev in v spomin pri sveti daritvi. Potem sem se pa obrnil proti kamenitemu mostu, ki je tako znamenit po mučeniški smrti velikega sv. Janeza Nepomuka. Vmes se je znočilo in luči so gorele jasno pred velikim kamenitim razpelom, katerega je moral tam za kazen postaviti neki Jud, ki je preklinjal Boga. Na večer spomin se bere tam v hebrejskem jeziku, da je Kristus res pravi Bog.

Nisem mogel mimo, ne da bi bil zmolil očenašek za izpreobrnjenje zaslepljenega judovskega ljudstva, posebno pa še za malega Abela, in tudi svetega Nepomuka sem pozdravil na ta namen s kratko molitvico. Potem sem šel pa skoro žalosten po cesti proti Hradšinu. Ne vem, kakó je to naneslo: pa takó mi je nekaj težilo srce, kakor da me čaka v bližnji prihodnosti mnogo grenke žalosti in težkih skrbi.

II.

Pater gvardijan me pošljejo v Zálovo. Kakó se mi je godilo na Abelovem dômu.

Drugo jutro, ko smo odmolili terco, to je tretjo dnevno uro v brevirju, mi povedó pater gvardijan, da želé župnik róstoški h koncu postnega

časa, zlasti še za veliki teden, kapucina, ki bi ljudem pridigoval za sveto leto, ker so župnik samí hudó stari in večidel v postelji, pa še lastne vasi ne morejo oskrbeti, temmanj bližnjo podružnico v Zálovem. Naj se torej jaz v sveti pokorščini odpravim in grem tistim pobožnim ljudem oznanjevat sveti evangelij, po besedah Gospodovih: „Euntes prædicate“ — „Idite in oznanujte“, kakor je pisano pri Matevžu v zadnjem poglavju.

V Zálovo bi bil za živ svet rad šel že zdavnaj, ker je menda tamošnja neznatna cerkvica najstarejša krščanska cerkev na vsem Češkem, kajti sezidal jo je na svojem posestvu vojvoda Borživoj, kmalu po prejetem krstu, ko so pisali 874 let po rojstvu Gospodovem. Vendar mi danes gvardijanovo povelje ni bilo čisto po moji glavi, ker je prekrizalo ves moj račun. Sklenil sem namreč, da večkrat obiščem malega Abela in ga sam pripravim na sveti krst. Pa sem res začel patru gvardijanu nekaj stokati, ali hitro in nakratko so me zavrnil, češ, ali mi je dušno zveličanje tega judovskega fantiča (ki je povrhu še dobro spravljen v hiši za izpreobrnjence), bolj pri srcu kot dušno zveličanje 600 krščanskih kmetov róstoških in zálovskih!

Na to nisem mogel reči nobene, pa sem vzel in nomine Domini — v imenu Gospodovem — pot pod noge; ali vendar si nisem mogel kaj, da se ne bi bil oglasil v hiši za ipreobrnjence, dasi je bila nekoliko vstran. Grem torej čez Karolov most v Staro mesto — in kmalu zagledam malega Abela pred seboj.

Deček se mi je smehljal; pa sem vendar opazil na njegovih rdečih očeh, da je to noč bolj prejokal kakor prespal. Sem ga torej poprašal, pa mi je povedal odkritosrčno: „ja“; in na moje vprašanje: „zakaj?“ je odgovoril le eno besedico: „mati!“, in dve vroči solzi sta mu padli iz oči na mojo roko. Pa sem ga pustil, naj se izjoče; solze večkrat bolj potolažijo kot človeške besede. Ko se je pa umiril, sem ga spomnil na ljubo nebeško Mater, katero si je izvolil včeraj tako genljivo za svojo mater, pa sem mu naročil, naj moli tudi za svojo zemeljsko mater, da dobi tudi ona milost izpreobrnjenja, in sem končal z resnobnimi besedami: „Kdor ljubi očeta in mater bolj kot mene, ni mene vreden.“

„Ne mislite, oče moj,“ mi odgovorí, „da se vrnem domov; ali odpustite mi mojo otožnost, in še takó dobri bodite, pa obiščite danes mojo mater. Mislim, da se vam posreči, da pregovorite tudi njo, naj pobegne iz hiše mojega očeta; saj vem, da ne sprejme krščanstva le zato, ker se boji očeta. Vi namreč ne veste,“ žalostno dostavi, „kakó hude krvi je moj oče, in kakó se ga takrat vsi bojimo.“

Ker torej jezavega moža ni bilo doma, sem pa le sklenil, da napravim še ta ovinek po Judovskem mestu. Vsaj prepričati sem se hotel, če je otrokova mati res takó naklonjena naši veri, kakor mi je pravil fantič. Zato sem dečku obljubil; ko je pa le še silil vame, naj ga vsak dan obiščem, sem mu moral pa vseeno povedati, da ne morem, in zakaj ne morem. Videl sem, kakó mu je ta

novica zasolzila oči, pa sem potegnil iz kapuce šop svetih podobic in sem mu rekel, naj eno potegne na dobro srečo. Pa si je potegnil svete mučence Mavricija, Urza in Viktorija iz tebajiške legije. Zato sem mu še nakratko razložil, kak boj so izbojevali ti mučenci, pa sem mu obljubil, da ga takoj obiščem, ko se vrnem, pa da bom medtem molil zanj; in sem se poslovil v imenu Gospodovem.

Potlej sem ga pa izročil božjemu varstvu in varstvu njegove prečastite Matere in vseh ljubih svetnikov in sem šel svojo pot, pa prav nič nisem mislil, da ga več ne bom videl živega na tem svetu. Neka dekla, pobožna in preprosta stvar, si je priberačila od mene še sveto podobico, pa mi je ob mnogih priklonih odprla duri in jih zaprla za menoj.

Pred hišo sem opazil nekega poba, ki je zanikarno slonel ob steni nasprotne hiše; pa še danes ne vem, zakaj se mi je to čudno zdelo, saj se potika takih potepuhov žalibog dosti po našem dobrem mestu praškem. Voščil mi je dober dan, in sem mu odzdravil, dasi ne prav prijazno, ker ne morem videti takih ptičev; pa je hlačal trdo za menoj skozi vse krive in ozke ulice Starega mesta, dokler nisem zavil v umazana zakotja Judovskega mesta.

Je pa to Judovsko mesto na dolenjem koncu Starega mesta, nedaleč od Veltave. Blizu osemtisoč Judov prebiva tam, čisto ločenih od krščanskega mesta z vrati in zidovi. Po cesarski pravici imajo tu več sinagog. Med temi najbolj spoštujejo

„Staro-novo šolo“ (ne vem, odkod to ime) kot véliko svetišče, ker pravijo, da so jo sezidali še prvi Judje, ki so pribežali po razdejanju Jeruzalema sém. Zamolčati pa ne smem, da se mi ne zdi to sporočilo dosti verjetno iz mnogih razlogov; temu pa rad pritrdim, da je tisto čudno, skrivnostno zidovje res staro. Visi pa s te sinagoge tudi silno velika zastava, katero je daroval Ferdinandus III. praškim Judom zato, ker so se izkazali také zveste in hrabre takrat, ko so anno Domini – v letu Gospodovem – 1648 Švedi oblegali praško mesto. Jaz sem pa vendar te misli, da so se hrabro bojevali tisti Judje bolj za svoje bisage kot za cesarsko Veličanstvo.

Ko pridem bliže k tej sinagogi, zagledam na precej veliki hiši naslikano granatno jabolko, spodaj pa ime „Abel Abele“. Vprašam torej najbližjega v tisti gnječi – in to je bil pravtisti potepuh, ki se mi že prej ni zdel nič kaj pravdanski -- ga vprašam, ali je to hiša bogatega Abela. Fant mi prijazno pritrdi, jaz pa naravnost proti vratom. Dekla mi odpre in kaj začudeno vpraša, kaj bi rad. Če je bogati Abel Abele doma, vprašam; ona pravi, da ne, kakor sem pričakoval; samó gospa da je doma. Pa še vprašam, ali bi bila gospa pri volji izpregovoriti par besedi s kapucinom, ki ji prinaša novic od njenega sinčka. Dekle méni, da bo gospa gotovo zadovoljna, da jo mora pa vseeno prej vprašati. Pá odide; jaz pa počakam v temačni veži. Tistokrat sem pa le jel premišljati, kaj bodo rekli pater gvardijan k temu mojemu romanju; saj je bilo

res vseeno malo predrzno, da sem pridrl kar takó brez spremstva v hišo ljutega Juda.

Ker se je pa dekle skoro vrnilo in mi naročilo, naj grem gor po stopnicah v zadnjo sobo zahišja, sem si pa mislil: „Kdor reče a, mora reči tudi b“, pa sem se priporočil svojemu ljubemu angelu varihu in sem šel za deklo.

V tisti izbi torej, ki je bila lepó ozaljšana s kaj dragim pohištvom, najdem gospó srednjih let, ki je morala prebiti že mnogo bolezni, pa morda tudi siročine in bridkosti – vsaj tako se mi je zdelo. Radovedno se je ozrla objokanih oči vame in mi rekla: „Novic mi prinašate od mojega Abela? O, ko bi vi vedeli, koliko trpí materino srce, nikdar bi mi ne vzeli otroka!“

„Dobra gospa,“ rečem jaz (globoko me je ganila njena britkost,) „dobra gospa, verjemite mi, da lahko umem vašo boleost; pa dobri Bog ima navado, da vodi tiste, ki jih ljubi, skozi trpljenja do oveseljenja. Tudi vas kliče, to vem; vi verujete v Kristusa kot vaš sinček, ali vsaj daleč niste od te vere. Abel sam mi je pravil – “

„Abel,“ me prekine gospa, „Abel – torej vi, vi ste govorili z njim; vi ste torej tisti, ki je zapeljal otroka, da je pobegnil!“

„Pač res sem govoril še preú kake pol ure z vašim ljubim sinčkom, in on me pošilja sèm, da vas pozdravim in poprosim: zbežite k njemu, dokler moža ni domov.“

„O moje dete! Moj Abel! Vi ste mi ga vzeli!“ je zaihtela.

„Ne jaz, dobra gospa! Bog, ki je rekel nekdam Abrahamu: ‚pojdi iz svoje dežele in od svoje rodovine!‘ ta Bog ga je poklical. In vaš sinček je imel pogum, da je šel za tem klicem. O težkó mu je bilo, zaradi vas — ne zaradi blaga in denarja. Pa mu je dajala ob bridki ločitvi tolažbo in moč misel, da bo Marija, hči Davidova, tudi vas pripeljala iz egiptovske sužnosti v pravo obljubljeno deželo, hočem rěči: v sveto cerkev svojega Sina. Ne opirajte se torej, ko vas kliče milost božja! Kako ste sicer mogli dati svojemu otroku sveti škapulir?“

Pa še vedno je bila prevelika njena bolešt, in zato v razburjenosti ni mogla umeti mojih tolažilnih besedí. Sem ji torej pustil, da mi je pripovedovala o dečku to in ono in obilne solze so ji tekle iz oči; pa to tolaži, ko sem sam večkrat izkusil, bolj kot najlepši izreki. Pri tej priložnosti sem zvedel iz njenih ust, kakó mehko in usmiljeno srce je prejel deček od ljubega Boga, pa kakó je bilo njegovo največje veselje že od zibeli, če je mogel večerjico podariti beraškim otrokom.

Rekel sem ji: „Vidite torej: ljuba gospa, kakó je predobri Bog bogato in čudovito poplačal te male darove vašega otroka.“ Potem sem ji pa povedal, kakó čudežno je dečka Mati božja povabila, naj postane kristjan. Zato je bila dečku sveta dolžnost, da je bil pokoren želji Davidove Hčere, in zato se ni zbal trpljenja, da tudi svoji materi izprosi milost izpreobrnjenja in zato moli vsak dan na kolenih za njeno zveličanje.

Ob tem se je nesrečna mati pomirila, in zdelo si mi je, da se njeno srce odpira milosti božji. Jela mi je pripovedovati o svojem življenju, kako trdo in s trnjem posejano ji je bilo odmerjeno. Pokoren postavi se je bogati Abele oženil z njo, revno svojo sorodnico. In če so že vse judovske žene, v primeri s krščanskimi ženami, svojim možem samó dekline in sužnje, je bila uboga Sara svojemu možu dvakrat dekline in sužnja. Nečloveško grdo je pogosto ravnal z njo, boječe in zapuščeno stvarjo. Neka krčanska dekline jo je seznanila z resnicami naše svete vere in jo napol pregovorila, da pobegne in se dá krstiti. Pa je zvedel bogati Abele o naklepih svoje žene; z bičem je pognal dekline iz hiše, neusmiljeno pretepel mater svojega otroka in jo tembolj divje sumničil in strupeno sovražil, čimbolj je s koncem opazoval, kakó se tudi njegov edini otrok nagiba h krščanstvu. Koliko je imela Sara pretrpeti v takih razmerah, vsak lahko presodi. Prišla je skoraj ob pamet; z ene strani jo je priganjala vest, naj z dečkom zbeži daleč proč od silovitega Abela; z druge strani pa jo je že sama ta misel navdajala s smrtnim strahom, kakó bo divjal in besnel trdosrčni mož, ko zve o tem. In tako so šli po vodi vsi njeni naklepi.

To sem zvedel od uboge žene; pa sem menil, da je najboljše, če zdaj kujem želežo, dokler je še vroče, pa sem ji vneto prigovarjal in jo rotil pri nebu in peklu, naj vendar porabi to ugodno priliko, ko je mož z doma, in naj karmóčno pobegne k svojemu otroku v hišo za iz-

preobrnjence. Hotel sem jo takoj sam spremiti tja, kjer bo varna pred divjo moževo jezo. Že je bila nekoliko voljna, in jaz sem se že veselil, da je zmagala milost božja, pa sem tudi mislil na to, kakó vesel bo ljubi fantič, ko mu takó urno in nepričakovano privedem mater: kar sem moral spoznati, da se duše ne pridobivajo tako poceni, kakor je bilo poceni moje govoričenje.

Kar nenadoma dekla odpre duri in zakliče, četudi s pritajenim glasom: „Gospodar gre!“ Vsak si lahko misli, kak strah je naju obšel; vendar je bila Judinja še toliko zavedna, da je urno odprla duri v neko sosedno izbo, pa mi mignila, naj tja zbežim, in je zaprla duri za memoj, preden sem se zavedel, kakó in kaj. Pa je bil tudi zadnji čas; naj me je našel Jud, jaz mislim, da bi me bil gotovo zadavil v tistem nepremišljenem srdu.

Hudó prestrašen sem ogledaval tisto malo izbo in preiskaval, če ni kje kakih vrat, skozi katere bi se dalo priti na stopnice in po njih v svet: pa sem jih res našel, ali bile so zaklenjene. Pod edinim okencem, ki je bilo povrh še dobro premreženo, se n pa opazil veliko judovsko pokopališče, ki je tod sredi hiš, v bližini imenovane Staro-nove šole. Kajpak me ni pravnič mikalo tisti trenotek, da bi bil ogledaval neštevilne grobne spomenike, ki so tam nagromadeni in pokriti z judovskimi napisi, ampak mislil sem – ko se nikjer nikoder nisem mogel izdreti iz stiske – na svoj lastni grob, pa sem izkušal, da pripravim svojo ubogo dušo s srčnim kesanjem in obžalovanjem na milostno sodbo prod večnim Sodnikom; saj

druzega nisem pričakoval kot gotovo smrt v hiši besnega Juda. Sem pa tudi preudarjal v svojem srcu, če ni ta nevarna naključba vredna kazni zame, poslana od Boga, ker sem obiskal malega Abela brez vednosti svojega očeta gvardijana in sem svojo pot zaobrnil skozi Judovsko mesto; pa sem se zaobljubil sveti Devici, da se bom postil vsak teden enkrat, če me milostno reši iz te hude zadrege.

Ko sem v tisti izbi tako razmišljal o svojem begu in o svojem bližnjem koncu, kar zaslišim čez nekaj hipov, kakó so se onstran hrupno odprla in zaprla vrata, pa kako je zavpil hreščeč glas: „Baba, kje je moj otrok?“

To je bil stari Abele, ki se je vrnil kar nenadoma s svoje poti v Benetke. Hodil je tja po kupčiji, ja, še dalje noterdol v Carigrad in gor v Amsterdam. Kakor sem slišal pozneje, je zvedel starec precej, ko je stopil v Judovsko mesto, kaj se je zgodilo včeraj zvečer z njegovim otrokom. Povedal mu je nakratko njegov polbrat, ki je bil rabinec v Staro-novi šoli, in ki ga je zdaj urno spremil sèm na njegov dom.

Ko prestrašena žena ni odgovorila besedice, je siknil rabinec: „Ali ti nisem pravil? Ti baalovi farji, ti jezuiti in beraški kutarji so ti zvezli otroka v hišo pogube — tvoje meso in tvoja kri je v rokah beelcebubovih!“

Tedaj sem začul, kako je mož zarjovel, pa zgrabil oblačilo, ga raztrgal — škripaje z zobmi — in hrupno stopal po sobi gor in dol; drugo je bilo vse tiho. Vendar ni mogel dolgo dušiti

svojega srda, in jaz nočem zapisati le-sem vseh strašnih kletvin, ki jih je bruhal iz sebe v judovskem jeziku, in ki jih zato tudi nisem popolnoma umel, za kar sem Bogu iz srca hvaležen. Ali slišal sem vendar zadosti, da so mi stali lasje pokonci in da sem se večkrat prekrizal.

„Ha, ti goim!“ je vpil med drugim — goim pomeni pagane; tako namreč zmerjajo zaslepljeni Judje nas poštene kristjane — „ha, ti goim! Ukradejo mi edinega otroka! Ujamejo ga ti baalovi farji v svoje mreže! Móli naj nazarenca, tesarjevega sina — moj Abel, moje lastno meso in moja kri! O poznam jih, te dušelovce, te jezuite in kutarje beraške — moje zlató, moje lepo rdečkasto zlató, ki sem je pridobil krvavotežko iz rok teh goim, in ga je Gospod položil v moje skrinje — to zlató jim diši, po njem se jim cedé sline! Ali, kakor gotovo živim in upam počivati v Abrahamovem naročju, ne bo se jim posrečilo! Niti rujav božjak jim ne pride pod prst; rajši vržem zadnji cekinček v Veltavo in požgem hišo in prodajalnico, kakor da bi kdaj ti baalovi farji preštevali moj pošteni denar!“

Takó in podobno je zmerjal in razsajal stari Abele, pa ga ni bilo sram plesnivega stiskača, da je prisojal svojo umazano strast katoliškemu duhovstvu, on, ki je celo svoje življenje pretolkel le s tem, da je žulil in odiral poštene kristjane. Pa taki-le so ljudje: vedno pripravljene, da svoje grehe obešajo drugim. Ali jaz tistikrat nisem imel časa za taka in enaka premišljevanja. Slišal sem, kakó je dirjal Abele še nekaj časa gor in

dol, zmerjal in razsajal, nazadnje pa besen planil nad svojo ženo Saro, in malo je pomagalo, če mu je jokale zatrjevala, da ona ni kriva, če je pobegnili otrok. Jud bi jo bil ubil v svoji togoti, da nisem jaz planil vmes, da obvarujem ubogo ženo nesrečnega konca.

Ko sem namreč čul njen prestrašeni klic na pomaganje, me je obšla ta misel, da mora ta uboga duša s svetá v svojih grehih brez svetega krsta, in pred večnega Sodnika. Pa sem pozabil na ves smrtni strah, sem odprl duri kakor bi trenil, in sem zakričal: „Nazaj, ti nesrečnež! Hočeš li umoriti svojo nedolžno ženo? Lej, mene umôri, jaz sem odpeljal tvojega otroka v hišo za izpreobrnjence!“

Naj ne bodo te besede zapisane meni v čast, saj jih nisem izgovoril s premišljenim pogumom, ampak v slepi gorečnosti, kakor mi jih je vdihnil moj angel varih. Ali povedati ne morem, kakó sta se prestrašila oba Juda, ko sem nenadoma stal pred njima; menila sta celó, da vidita prikazen, in stari Abel je takoj izpustil ženo. Ko je pa zaznal, da sem vendarle ubog, umrljiv kapucin, in je slišal, da sem jaz odpeljal njegovega otroka v hišo za izpreobrnjence, tedaj je pa vzkipeł v strahovitem srdu. Kot tiger je planil na moj vrat, tako da sem priporočil svojo dušo Bogu in sem mislil, zdaj bo zadnja; saj je bil Jud velik, širokopleč mož, dosti močnejši kot jaz, dasi so mu že močno sivali lasje in brada. Tedaj mi je pomagal rabinec, ki si je ohranil več razsodnosti kot njegov besneči

brat. Odruga ga od mene in mu dé: „Kaj ti hasni, če zadaviš meniha? Meniš da ostane skrito? Videli so ga, ko je šel v tvojo hišo. Naj mari vsa sinagoga trpi zaradi tvojega maščevanja? Ali ni pametneje, če ga pregovoriš, da ti pripelje dečka nazaj?“

Res so te besede nekoliko pomirile starega Abela, pa sta mi začela oba pretiti in obljubovati in mi prigovarjati, naj jima pripeljem dečka. Pa me je ljubi Bog s svojo milostjo obvaroval takó grdega izdajstva. Končno odpaše Jud težak usnjat maček in strese na mizo zlatih cekinov, da jih še nisem videl toliko svoj živ dan ne. Mislil je kajpak, da bo z njimi lahko ujel takegale kapucina, ki mu redovna pravila prepovedujejo, dotakniti se borega vinarja. Pa sem mu povedal samo tisti stari rek: Pecunia tua tecum sit in perditionem, ali po naše: Denar tvoj naj bo s teboj vred v pogubo — tako zapisano v dejanju apostolov, 8. poglavje. Nato sta me izpustila, sévé škripaje z zobmi, pa sem šel svojo pot; menda sta čutila, da je vse zastonj, če je bil zastonj celó denar. Med vrati sem ju pa še opomnil, naj lepo ravnata z ženo; jaz bom vse naznanil gosposki, in brez kazni ne bo ostalo, če ji storita kaj žalega.

Bog bodi zahvaljen in njegova milostipolna Mati in vsi ljubi svetniki, da so mi pomagali in me varovali tisto težko uro! Kakó sem se oddahnil, ko sem končno vendar prišel zdrav iz te temotne hiše. Tega se nisem nikdar nadejal! Kar nič se nisem obiral, ampak urno sem jo ubral mimo

velikega judovskega pokopališča in mimo sinagoge naprej, in sem se šele nekoliko pomiril, ko so bila mestna vrata za menoj.

Tedaj sem pa opazil, ko sem šel nekoliko počasneje svojo pot, da gre spet za menoj tisti fanté, ki sem ga videl že danes pred hišo za izpreobrnjence, potem pa spet v Judovskem mestu. Pa sem si ga malo natančneje ogledal in sem opazil, da je po licu podoben Judu kot jajce jajcu, dasi je bil pošteno krščansko oblečen. Pa sem ga že hotel vprašati, ali je kristjan ali Jud, kar me prehitil in mi reče:

„Hvala Bogu, prečastiti oče, da vas spet vidim v zdravi koži. Res vam moram povedati, da nisem bil tole uro v malem strahu in skrbeh zaradi vas, in že sem namerjal, da pokličem mestno stražo. Saj sem videl, kakó ste šli v hišo bogatega Abela, in jaz vem, da je njegov edini sinček vsprejet v hišo za izpreobrnjence. Tudi jaz, zakrknjeni Izraelec, sem tam postal kristjan pred enim letom z božjo pomočjo. Pišem se Rožmarin, prej Abraham, zdaj pa po milosti božji Frančišek Rožmarin, častiti oče, po vašem preslavnem očaku Frančišku Asiškem. Res sem čakal v strahu in trepetu in gotovo sem menil, da ste umrli že mučeniške smrti, prečastiti oče, saj sem videl, da sta šla kmalu za vami v hišo stari Abel in njegov brat, rabinec, oba silno razburjena. Bog bodi torej vekomaj zahvaljen in počeščen, da vas je rešil iz tega levnjaka kot drugega Daniela!“

„Viš, viš, pater Sebalde“, sem dejal samsebi, „kakó si spet enkrat grdó po krivem sodil in natolceval! Kdaj boš vendar ubogal, kakor opominja apostol: ‚Nolite judicare‘ - ‚Nikar ne sodite!‘ Ali mari nisi imenoval v svojem hudobnem srcu tega sobrata v Kristusu potepuha in postopača, celó ogleduha, in je bil vendar v takih skrbeh zate in je bil na straži za tvoje življenje? – Pater Sebalde, primi se spet enkrat za nos, primi!“

Takole sem ošteval samsebe v svojem srcu, pa sem se jel razgovarjati prav ljubeznivo in zaupno z mladeničem, da vsaj nekoliko popravim prejšnjo krivico. Precej daleč je šel z menoj, in sem mu povedal gladko vse o malem Abelu, o njegovi materi in o njegovem očetu, pa sem mu še naročil, naj gre vso to zgodbo povedat mojemu patru gvardijanu, da po svoji modrosti pomagajo ubogi Sarı. Obljubil mi je, da bo vse to rad storil, pa je še dostavil, da mi bo z veseljem prihitel povedat v Róstok ali v Zálovo, kako je z mojim ljubim fantičem in z njegovo materjo. Mislil sem, da sem našel ljubega brata, ko sem našel tega fanta, in sem menil, da mu lahko izročim na zveste roke oskrb in varstvo malega Abela. Ali slutil nisem, da postavljam kozla za vrtnarja in volka za ovčarja.

Pač res, ko bi človek vse vedel! – Takó sva si pa stisnila roke, in ker je pravtakrat zazvonilo z mestnih zvonikov poldne – premilo zvončkanje od lorentanske cerkve poleg našega

samostančka se je čulo prav razločno — sem jaz molil naprej angelsko češčenje, oni mi je pa odgovarjal. In potem sva šla vsak svojo pot.

III.

Kakó pride mali Abele pod očetovo roko.

Brez nezgode sem prišel k staremu, bolehavemu župniku v Róstok, in so me prijazno vsprejeli, pa tudi ljubeznivo pogostili z dobrim kozarcem starega ogrskega vina, ki je bil čvrst dar božji in je po današnjih neprilikah močno poživil moje stare kosti. Potem je bilo pa v prihodnjih dneh dela čez glavo. Vsled bolehavosti svojega dušnega pastirja je bil okoliški ljud več kot zanemarjen v svojih krščanskih dolžnostih, rekel bi, skoro podivjan, pa so vendar poslušali v tem znamenitem in milostipolnem svetem letu materinski glas svete cerkve in so želeli, da popravijo, kar je bilo zamujenega. Največ sem imel opravka s krščansko naukom, ker sem moral pripraviti ljubo mladino več let nazaj za prvo izpoved in sveto obhajilo, pa res ne vem, ali je bila moja potrpežljivost bolj na poizkušnji pri trmoglavih dečkih ali pri deklicah, ki drže tako težko jezičke za zobmi. Znalo jih pa največ ni niti najpotrebnejših reči; v osmerih blagih in o deveterih tujih grehah ni bilo govoriti. Vendar sem jim z božjo pomočjo toliko vtrobil

iz katekizma, da so šli skoro vsi k sv. zakramentom.

Od samega letanja in dirjanja iz hiše v hišo, pridigovanja in izpovedovanja, poučevanja in izpraševanja v šoli sem skoro pozabil malega Abela. Pa sem šel na cvetno nedeljo ves truden iz cerkve nazaj v župnišče. Prej sem bil v pridigi prav genljivo govoril o nedolžnih judovskih otrocih, kako so takrat klicali: „Hozana Sinu Davidovemu!“, pa kako so bili pismarji in farizeji strupeno nevoščljivi, da so zahtevali, Gospod naj otročičem ukaže, da molčé — pa sem se domislil kar naenkrat malega Abela, tako da me je spravilo skoro iz kolesnic, kaj naj povem naprej. In glej, komaj stopim iz zakristije, pa stoji pred vrati župniškega vrta tisti izpreobrnjeni Jud, ki mi je bil zadnjič tako namóč ljubezniv.

Pozdravi me čez mero prijazno s katoliškim pozdravom, pa mi poljubi roko spet in spet in me imenuje „prečastni“ in „ljubi pater Sebalde“ tolikrat, da mi je skoro presedalo. Sem si pa vendar takó mislil, da je to tista prevelika spoštljivost, ki jo radi kažejo izpreobrnjenci svetemu duhovskemu stanu, pa sem si možato izbil topot vse hudobne misli iz glave.

Pa mi pove, da prihaja nalašč iz Prage, da me obišče in da mi izroči povrh mnogih pozdravov še pisemce od malega Abela. Pisemce sem takoj prebral in sem ga bil takó vesel, da sem vzel póta seboj v župnišče in sem mu prepustil pol zajtrka — v nemalo jezo kuharici.

Ali je pisal tisto pisemce res mali Abele, kakor sem takrat mislil, ali ga je pa pisal grdi ukanljivec sam, ne morem povedati; sodim pa zdaj, da je drugo verjetnejše. Glasilo se je pa takole:

„Prečastiti in preljubi oče!

Jaz sem sedaj že nekaj tednov v hiši za izpreobrnjence in sem se z božjo pomočjo naučil toliko katekizma, da sem včeraj srečno prestal izkušnjo, pri kateri so bili tudi prečastiti vodja šentklemenski, in bom na veliko soboto krščen in prerojen za sveto cerkev. Veselite in radujte se z menoj! Da bo pa moje veselje prihodnjo soboto popolno, morate priti tudi Vi in se udeležiti moje sreče. Nikar ne recite: nemogoče je; to bi me hudo žalostilo.

Ta zadnji teden sem močno pogrešal Vaše tolažbe; vedite namreč, da si moj oče silno prizadeva, da razdere moje sklepe. Obljubil je tudi varihu te hiše in njegovi ženi tisoč zlatih tolarjev, če me izpeljeta in izročita njegovi roki. Pa dobri duši nista sprejeli ponudbe. Enkrat mi je pa zapretil, da bo moja mati trpela za mojo trmo; to mi je izželo mnogo solzâ, posebno potem v moji sobici. Ljubo me tolaži mladi Rožmarin, katerega ste Vi poslali k meni, in ki Vam prinaša to pisemce. Skoro slednji dan me obišče in me potrjuje v mojih dobrih sklepih, takó da mi je za Vami, prečastiti pater, najboljši prijatelj. Pošljite

mi po njem svoj ljubi odgovor in ne izostanite prihodnjo soboto, ampak pridite pravočasno, da bo veselje popolno

Vašemu malemu Abelu,
otroku ljube Matere božje.

Datum: V Pragi, tiho soboto a. D. 1701.“

Ne morem povedati, kakó me je razveselilo to pisemce, pa sem premišljal vsekrižem, kakó bi ukrenil, da bi mogel veliko soboto v Prago. Sevé, ko bi bil kak drug dan: moje stare noge bi me bile že ponesle tja in pravočasno spet nazaj! Tako mi pa ni ostajalo drugega kakor pisati pisemce patru gvardijanu, v katerem bi jih prelepo poprosil, naj milostno naklonijo mojemu srcu po tem trudapolnem postnem času to tolažljivo velikonočno veselje; saj na velikonočno soboto zjutraj tudi stari pater Modestus opravijo za silo; jaz jim bom pa poslal voziček na pot. Sem se torej usedel po kosilu in sem vse zapisal v iskrenih besedah, namesto da bi bil šel poučevat ljubo mladino. Potem sem pa nalil Rožmarinu še kozarec vina za slovo, sem mu dal tudi nekaj bôrov in sem izbral za malega Abela najlepšo podobico iz svojega brevirja, ljubo Mater božjo, kaj čedno izdelano na pergamen in kroginkrog lično pozlačeno. Na zadnjo plat sem pa zapisal lepi rek svetega mladeniča Stanislava Kostke: „Mater Dei, mater mea“, kar pomeni: „Mati božja je mati moja“, pa sem odpustil tega capina s pismom, podobico in denarjem v imenu Gospodovem.

Naj torej kar precej tukaj povem, kakšna kopriva je bil ta Rožmarin; ko je bilo prepozno, sem vse zvedel. Že od mladih nog ni bil dosti prida, in ga je imel, šestnajst let starega, že dunajski rabelj v pesteh. Potem so ga pa izgnali iz mesta. Po tistem je pa prodajal revo vsekrižem po deželi in je prišel naposled bolan in razcapan tudi na Češko in v Prago. Pa je zvedel — bogvé od koga — da je tukaj hiša za izpreobrnjence, in da sprejemajo vanjo po ustanovnikovi želji vsakega Juda in ga preskrbé, če želi postati kristjan. To je bilo zanj méd in mleko v tisti hudi edinščini. Ni dolgo preudarjal, ampak se je zglasil in je znal tako brunno zavijati oči — saj sem se tudi sam prepričal o tem — da so ga sprejeli, ga gojili in redili in so vsi mislili, bogvé káko zlato dušico imajo pod streho. Ja, ta presukani kavelj je bil hinavski v toliki meri, da je božjeropno prejel sveti krst. Nabrže je mislil, da bo zdaj tonel v denarju in blagu. Ko so ga pa končno priporočili le nekemu krščanskemu kupcu, da ga vzame za hlapčiča, je potepenec sklenil, da porabi prvo ugóдно priliko, da pokrade, kar mu pride pod prste, in pobegne, da drugod poizkusi svojo srečo, naj bo že med Judi ali kristjani.

Takih misli je bil ta Rožmarin tisti večer, ko je slučajno naletel name in na očeta rektorja, ki sva peljala malega Abela v hišo za izpreobrnjence. Ali je poznal fantiča že od prej, ali je slišal od drugih, da je fantič edini sin bo-

gatega Abela Abele — skratka, v trenutju je sklenil, da se okoristi s to zadevo kot drugi Judež Iškarijot. Stanoval je onstran hiše za izpreobrnjence. Ko me je torej drugi dan videl, da grem v hišo, je hitro sklenil, da izrabi za svoj vražji naklep mojo priprosljivo dobrodušnost, ki jo je opazil prekanjeni lisjak menda že na mojem licu. Prismolil se je torej name, in sem povedal nadrobno že zgoraj, kakó se mu je posrečilo, da me je res ukanil. Bog odpusti krščenemu Judu njegove laži, meni pa mojo lahkovernost!

Ko je odšel od mene, je hitel ta capin naravnost k staremu Abelu, pa se je ponudil, da izpelje njegovega otroka ali z zvijačo ali s silo iz hiše za izpreobrnjence in ga privede očetu. Pa sta se pobotala pred pričami takó, da mu izplača stari Abele na roke dvatisoč zlatih tolarjev tisto uro, ko mu Rožmarin pripelje fantiča zdravega in nekrščenega. „Pri Bogu Abrahamovem!“ se je rotil stari Abele, „dam ti denar, dam; ali, če je že krščen in nazarenc, ne doboš počenega groša!“

Vse je bilo torej že zdavno napeljano in dogovorjeno, ko je prišel ta zanikarni Judež na cvetno nedeljo s pismom k meni, pa sem mu čisto zaupal in sem mu izročil pergamenasto podobico in na nji izrek sv. Stanislava Kostke. Še sanjalo se mi ni, kako vražje izdajalsko jo bo izrabil. Vmes sem pa čakal dan na dan, kdaj mi dojde odgovor od mojega očeta gvardijana, in še nikoli mi ni potekal veliki teden tako po polževo. Pa ga ni bilo pisma. To mi je bilo

skoro povšeči, ker sem upal, da pridejo namesto pisma kar stari pater Modestus sami. Pa kakó se prestrašim, ko mi na veliki petek popoldne, ko sem že naročil mlinarjev voz za drugi dan, prinese neki fant nenadoma takole pisemce:

„Patru Sebaldu želi pater Honorius, tačas
po milosti božji gvardijan, blagoslov v
Gospodu!

Ljubi in prečastiti pater!

Iz Vašega pisma sem spoznal, kar sem opazil že pri Vašem odhodu, da imate za malega judovskega fantiča, ki mu je ime Abele, res nekakšen zelum, to je: gorečnost, pa *non secundum scientiam*, ne táko, ki bi bila po pameti. Zato je dopadlo pre-dobrotljivemu Bogu, da ozdravi Vašo dušno slepoto, hočem reči: da izpregledate po bridki preizkušnji. Tisti judovski fantič, ki Vam je bil skoro bolj pri srcu kot cela krščanska občina, je namreč danes zjutraj, ko je bil hišnik s svojo ženo pri sveti maši v cerkvi sv. Vida skrivši pobegnil nazaj k svoji časti vredni sorti, kar je storilo žalibog že tudi dokaj drugih Judov iz tiste hiše. Ali je fant uganjal hinavščino že iz kraja, ali se je pa premislil kesneje, ne maram preiskavati. Saj veste, kako vetrasto je to ljudstvo. Kratko povedano: V tem slučaju se je spet vresničilo, kar je tožil Bog že po preroku Izaiju: ‚*Vocavi et renuistis*‘ – ‚Klical sem, pa niste hoteli!‘

Vaše prečastite želje, da bi prišli jutri lesèm, zató ni bilo treba pretehtavati, in Vam prečastiti pater, samó to sporočam, da ostanite tam -- usque dum dicam tibi — dokler ti ne porečem — tako pisano pri Matevžu v drugem poglavju. Zdravi!

Dano v našem samostančku v Pragi
na sveti veliki petek a. D. 1701.

Da me je to pismo ošinilo, kakor bi mi bila strela gromska udarila pred noge, mi ni treba do dlake razkladati. Še parkrat sem moral pisemce prebrati, da sem vedel, pri čem sem. Da bi bil mali Abel res ušel tik pred svetim krstom, to mi ni šlo v glavo za bele dni ne, in vendar — stalo je črno na belem! Ali se je morda premislil? Ali si je pa znabiti gnal v glavo to misel, da se bo trdosrčni oče neusmiljeno znosil nad ubogo materjo, če on prejme sveti krst? Ali pa je bila morda kaka zvijača in prevara, da so spravili dečka zoper njegovo voljo in posili nazaj med njegov rod? Vse te misli so mi brnele po glavi kot mlinsko kolo, in se nisem mogel umiriti. Boljinbolj se mi je pa jasnilo, da je fantič nedolžen, in da je tukaj nekaj vmes. Pa sem se usedel v tihi noči, dasi sem prišel iz izpovednice na smrt truden, in sem vse takisto napisal v pisemce očetu gvardijanu, potlej pa še hišniku v hiši za izpreobrnjence, pa patru rektorju v jezuitskem kolegiju, nazadnje pa še Rožmarinu, saj ga nisem deval na sum kar do pičice nič. In sem poprosil vse, naj se zvesto prepričajo, če ni kdo fantiča zoper njegovo voljo pa goljufivo

speljal v Judovsko mesto, in če ga posili ne drže tam. Pa me je stalo to predzadnje pismo dokaj časa in nekateri nos tobaka, ker sem hotel pisati jezuitu v malo čednejši latinščini, kakor je sicer moja navada.

I, ko bi bila moja pisma tudi kaj zalegla! Tako so jih pa položili v kraj, te ljube duše! Pater gvardijan niso odgovorili ni črne ni bele. Rožmarin tudi nič. Jezuiti so mi pa odpisali prijazno, in predstojnik v hiši za izpreobrnjence celó prav obširno, kakó je izpovedala zanesljiva dekla, da je uskočil fantič skozi okno v pritličju in je pobegnul z nekovimi Judi, ki so ga čakali. Naposled so res djali še mene na vero, da je malega Abela premagala izkušnjava, in kaj sem mogel še družega, kakor da sem ga priporočal milosti in usmiljenju božjemu.

In ko sem jaz tako razmišljal o tem sirotnem judovskem fantiču malo potrť in malo užaljen, takrat je pa on prestajal trdo preizkušnjo na počasno pa grozno mučeništvo — prav tisti čas, ko smo ga mi presojali, da se je izneveril in odpadel. O, kakó smo mi zanikarni človečki vendar odsile veliki bedaki, če se štulimo in delamo skazo s svojim modrijanstvom vsevednemu Bogu, ko so preudarki in sodbe le njegova reč!

Rožmarin, ta Judež Iškarijot, je speljal nedolžno jagnjiče med deroče volkove, in jaz sam sem bil tak travec, da sem bil temu rabeljnu nevedé še na pomoč s tisto podobico in s tistimi božjaki. To je bilo pa takó: Ker je bival prej ta Rožmarin v hiši za izpreobrnjence, je seveda

poznal hišno dekle in je vedel, da je malo debele pameti. Nanjo se je zanesel, pa je komaj čakal trenutka, kdaj bo hišnik z ženo vred kam odšel. Jero bo potem že kakó prešemil.

Pa mu je vendar skoraj uneslo. Tiste dni je namreč vlekel hudo leden sever, pa je skoro udržal hišnikovo ženo doma, ker je bila nahodna. Rožmarin je že izvrtal, kakó v noči od velikega petka na soboto s tolpo drznih postopačev siloma vdere v hišo, kajti sklep je bil storjen, da si prisluži tistih dvatisoč zlatih tolarjev in zato fantiča še nekrščenega izroči očetovim rokam. Ali zadnje trenutje mu je bila še na srečo pobožnost te čistiljive gospé, ki ni mogla prebiti za gorko pečjo na veliki petek, ko po cerkvah praznujejo spomin krvave smrti Kristusove, pa je še ona pospremila svojega zakonskega družeta v cerkev k sv. Vidu.

Rožmarin je oprezoval hišne duri kot pek-lenska pošast nebeška vrata. Komaj sta bila hišnik in njegova žena dobro na ulici in na poti proti sv. Vidu, je fant od zlobe zavrnil. Vedel je, kakó jo zdaj izcigani. Vendar se je pa še vlekel za njima precejšnjo pot, da bi bil na čistem in gotovem. Ko je pa dognal, da gresta res k sv. Vidu, jo je pa zavil v ozko ulico nastran Judovskemu mestu, kjer biva sodrga vsečihernega cépa, pa je tam brsnil beraški baburi par besedi in jo potem pocedil proti hiši za izpreobrnjence, kar so ga nesle noge.

Krepko je potrkal, in kakor je pričakoval: dekla je odprla linico ob vratih.

„Oh, ljuba Jerica“, je pričel ta potepuh, „to je dobro, da ste doma! Náte tole svetinjico; je od kapucina patra Sebalda, pa je dotaknjena prav na presveti hišici loteranski.“

„Od patra Sebalda!“ je vzdihnilo to avšasto ženšče, pa je klecnila s kolenom in prepobožno poljubila svetinjo.

„Kajpak, od patra Sebalda – pa prav lepo vas pozdravljajo. Ali zdaj urno odprite! Ali ne vidite, da sem ves vroč. Še suho bol si navlečem tu zunaj v tem pasjem mrazu.“

„I pravzaprav bi ne smela nikomur odpreti, če ni gospôde doma, pa tebe vendar ne morem pustiti v tej ledeni burji, ko prihajaš od patra Sebalda in mi prinašaš tako lepo svetinjico in pa še pozdrav. Le brž noter, in ogrej se za pečjo!“ – Res gre, pa mu odpre, ta mila Jera! In potem ga popraša: „Kakó se pa kaj godi patru Sebaldu? Ali bodo kaj kmalu spet pridigovali v Pragi? Morda pa še vedno sedé tam zunaj v Zálovem pri tistih kmetih?“

„Samó za en trenotek so prihiteli v Prago,“ je lagal ta nasrečni človek, „samó za eno urico. Zdaj bi pa hitro radi videli malega Abela za kratek časek in se pogovorili z njim, pa jim za živo glavo ni mogoče sèm, zato so mene poslali, naj jim pripeljem fantiča v samostanec – o končana reč, kakó sem letel!“

„Kakó? Pater Sebaldus želé, naj fantič pride k njim? Ali to ni mogoče; tega ne smem dovoliti; dokler ni gospôde domov, nihče ne sme

čez prag! Počakati moraš, da pridejo gospod ali gospa.“

Ali, Jerica, ljuba, dobra Jerica! Gospôda so bržčas pri službi božji in jih pred enajsto ne bo. Pater Sebaldus morajo pa ob desetih nazaj. Kaj si bodo mislili pater Sebaldus? Kakó bodo nevoljni na vas, če se vrnem brez dečka!“

„Jomene, kaj si bodo mislili! O sveta Pomagavka, kakó bodo nevoljni! O, da se mora ravno meni to nakretiti — ali vendar ne smem pa ne smem!“

„To si bodo mislili, da njim ne zaupate, ali pa meni ne, ki so me poslali! Pamet, pamet, saj bo fantič v dobrih rokah, saj se pozna.“

„Kajpak, da se poznamo, in v dobrih rokah bo — ali vendar ne bo prav; vem, da bom ob službo!“

„Prazne marnje! Kakó naj gospôda o tem izvedó? Zdaj je poldevetih, pred enajsto ali poldvanajsto pa gospôde ne bo domov. Ob desetih, najkesneje ob polenajstih, pa pridem s fantičem nazaj. Brž, Jerica, skočite po fantiča, pa zveselite očeta Sebalda, da vidijo dečka in izpregovoré par besedi, ker ne morejo biti jutri navzoči pri njegovem svetem krstu.“

„Ohte, ko bi jaz vedela, da prideš nazaj, preden se vrne gospôda — “

„Nikdar vam ne pridem več pred oči, če ga pripeljem le minuto kesneje“.

„Ali pa, da bi fantič kaj ne izbleknil -- “

„Zanesite se, fant bo molčal kakor zid!“

Naj bo v božjem imenu – ampak ti glej!“ In ta trapa trapasta pokliče malega Abela in mu naroči, naj brž brž pohiti z Rožmarinom v kapucinski samostan, kjer ga čakajo pater Sebalduš, pa naj skrbi, da se vrne pravočasno.

In to nedolžno jagnjiče – komaj je čul moje ime in je ugledal pergamenasto podobico in rek, ki sem ga napisal – pa je bil do iskre uverjen, da sem res v Pragi, in je bil takoj voljan, da gre s tem deročim volkom. Pa je smuknil brez muda v volneni zimski jopič in je odšel roko v roki s tem Judežem Iškarijotom iz varnega zavetišča. Tako je prodal in izdal ta hinavski prijatelj malega Abela za vražji denar pravtisti čas, ko so po cerkvah slovesno prepevali bridko trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, in kakó je bil izdan s poljubom. Bil je takó mali Abele tudi v tej reči na podobo svojemu nebeškemu Mojstru.

Jud je godel, da se mu od sile mudi, pa je izbiral najožje in najodstranejšje ulice, da je privlekel ubogo jagnjiče do zanikarne hiše, v kateri je bivala tista beraška babura. „Oh“, je vzdihnil, „tu leži bolna reva, morava ji dati kaj vbogajme,“ pa je zvodil fantiča v temno vežo. Rade volje je šel. Tam je pa kot iz jasnega planil nanj, pa mu je z ruto zagoltnil usta, da je revček komaj zadušljivo zakriknil, pa sta mu – z baburo zavezala roke in noge in sta vrgla ubogo, ihteče dete v temno podzemeljsko luknjo. Tam sta ga pustila brez pomoči, a nista odlegla, da sta ga najsrđiteje pikale (kot je babura pozneje priznala) češ: ni pajk, da bi ti Na-

zarenc ne pomogel; pa to je nesreča, ker je ravno danes pribit na križ, zato mu ne gre zameriti, ampak treba modro potrpeti, da samemu odleže; potem morda tvojo nadlogo vzame na pamet. Po takih in enakih bogokletvah je brezbožni izdajavec zaloputnil nad luknjo pokrov, pa je lovil misel, kakó spravi v mraku ubogo dete v hišo starega Abela.

O ti ljuba dušica, kakó ti je bilo pač pri srcu ves božji dan v tisti jami! Tvoj sv. angel varih te je pač tolažil in te je krepil za boj, ki te je še čakal!

Medtem je bilo pa stari Jeri prav drenovo pri duši. Že so prihajali sosedovi iz cerkve, a Rožmarina še ni bilo in ni bilo. Tudi gospôda je prišla naposled, a mali Abel se ni vrnil. Ubogo ženšče je prišlo tisti dan skoro iz uma, samega strahu in skrbi, kakor mi je pravila pozneje. Ko je bilo treba iti jest, pa ni moglo ostati več skrito, da lantiča ni. Priprostljiva reva je jela legati iz prevelikega strahu, pa je gonila le svojo, da jo je Abele najbrže skrivši pobral, ko je imela ona opravke v kuhinji, saj je žalibog že dokaj omahljivih Judov storilo takisto. In pri tej neresnici je tudi ostalo, naj so jo tudi izpraševali na dolgo in na široko. Ali sta ji hišnik in gospa res verjela, ali sta pa samó kazala, kot bi verjela, da se tako izogneta opravičeni graji — naj bo, kakor hoče. Brž sta poslala glas v Šent-Klemen in v naš samostanec, da je mali Abele med službo božjo pretkano pobegnili, kar so mi potem tudi pater gvardijan pisano spo-

ročili. Da ni ta nesrečni strah pred ljudmi dekli zapahnil ust, ali pa da so pater gvardijan dali več vere mojemu pisanju, pa bi se bila še zabranila velika hudobija po močni in módri gosposki. Pa je menda Bog tako pripustil, da se to ni zgodilo, bržčas zato ne, ker našega Gospoda bolj časti mučeništvo enega nedolžnega otroka, kakor ga pa onečasti hudoba vseh peklenških trum.

IV.

Mali Abel prejme krst krvi.

Odkar sem napisal zadnje poglavje, je poteklo že nekaj dni, pa mi kar ni šlo izpod prstov, da bi bil gladko vrgel na papir, kar imam še povedati. Saj sem pa tudi skóro več jokal in molil, kakor pa pisal; ali to niso bile grenke solze, ampak kaj mile in tolažljive. Izvabljala sta mi jih nekoliko kes, nekoliko pa žalost, da sem dobrega fantiča v svojem srcu hudo deval na krivico prav tisti čas, ko je on takó neusmiljeno trpel; pa se mi je milo storilo tudi ob misli na fantičevo sprelepo zmago in ob koprnenju, da bi bil skoro združen z njim in z vsemi ljubimi svetniki v nebesih. Potem sem šel včeraj s patrom gvardijanom v šent-magdalenski samostan, kjer bivajo izpokorne žene, in sem poizvedel tam še enkrat prav na drobno, kakó se je izvršila ta reč, in kakó govoré o tem še žive priče. Tó naj pa pripomnim, da ne gre naslednjim razgovorom takisto močna vera kot pa dogodljamem, saj treba

držati na umu, da se razgovori ne zapičijo takó do dobra v spomin kot pa dogodivščine, pa zato lažje zabredeš pri unih v káko zmotnjavo.

In ko to reč takó pišem, pa sije jasna in gorka pomlad skozi odprto okence v mojo celico, in ščinkovec črlinka doli na samostanskem vrtu. Meni se pa dozdeva, kakor bi še vedno videl ljubega fantiča tam doli pred podobo žalostne Matere božje. Poleg kapelice stoji stara, polsuha hruška, pa nosi vendar še nekaj cvetičev, ki so mladi in ljubki, kakor bi bila tudi hruška še mlada. Meni se pa utrinja ta misel: čemu naj stoji stari štor, ko je vihar zlomil mlado debelce?

Pa je tudi ta misel abotna — saj je Bogu tako po volji.

Torej na veliki petek zvečer je bilo, približno ob času, ko v stolni cerkvi za pičico bolj veselo zastavijo antifono: „In pace in idipsum dormiam et requiescam“ — „V miru, pač v miru bom spal in počival“. Pri Gospodu je bil boj končan, njegovemu učenčku se je pa pravzdaj pričenal. Rožmarin je izvlekel fantiča, od mraza vsega premrlega, iz podzemeljske luknje, pa mu je zapretil, da je takoj po njem, če le žugne; potem ga je pa tiral skozi temno noč v bližnje Judovsko mesto in tam po najkrajši poti v očetovo hišo.

Stari Abel je zvedel kmalu, da se je Rožmarinu sponeslo, pa je s svojim bratom, rabincem, čakal fantiča. Kakor po judovski šegi štejejo dni, se je pričela že sobota. Jud je torej že naprej položil na obstensko mizico Judeževi denar, da ne bi pregrešil postave, pa da ga Rožmarin lahko kar

vtakne, ko pripelje dečka. Dol s stropa je visela goreča sobotna svetilka, onadva sta pa stala pod njo in že lep čas prebiralta molitvene jermene; pa bržčas nista bila po tem, da bi opravila Bogu povšečno molitev; saj je njiju srci lomila odsile srdita jeza.

Tedaj je potrkalo na hišne duri. „Tukaj sta,“ je rekla dekla, ki je pozneje vse priznala, ko so jo vzeli v prisego; kajti Abelove žene, Sare, ni bilo zraven. Jud ji namreč ni upal, odkar je pobegnil fantič, pa jo je imel zaprto v neki izbi.

Precej nato pripelje Rožmarin fantiča v sobo. Dasi je bil deček sam v sebi pripravljen na vse, je vendar trepetal kakor šiba, ko je zagledal srditega očeta. Pa stari Abele zazdaj ni črhnil sinčku besedice, razen to, če ni morda še krščen. Ko je pa fantič odkimal, in je to potrdil tudi izdajavec Rožmarin, je starec pokazal na obstensko mizico. Kot bi trenil, je Rožmarin seštel in zgadil tisti krvavi denar, pa jo je popihal iz mesta še tisto noč.

Po ljudeh je šel glas, da jo je capin potegnil v Benetke, drugi so pa gonili, da na Nizozemsko, da celo v Novi svet. Naj bo, kakor hoče: četudi je ušel človeški pravici, srdu božje pravice zanesljivo ne odide, drugače če se resnično izpokori, sicer se bo žgal na peklenški žerjavici vso sveto večnost kakor Judež Iškarijot, s katerim sta bila precej ene žlahte.

Ko je Rožmarin odšel, je rekel rabinec svojemu bratu: „Hvaljen bodi Gospod, ki ti je rešil otroka iz rok Faraonovih in iz sužnosti egiptovske,

preden je še prejel sramotno znamenje.“ S tem je menil milostipolno vodo sv. krsta. „Pa zdaj moraš gladko in sladko pridobiti to zapeljano ovčico za čedo Izraelovo; saj je tudi Gospod milostno sprejel naše očete, ki so ga zaničevali in drli za Molohom in za drugimi spakami tujih narodov, pa so se potem izpreobrnilo k njemu.“

„Kajpak, mari meniš, da mi je v slast pogubljeni lastno kri?“ ga zavrne stari Abele. Če se odpove Nazarencu in ostane zvest veri naših očetov, odpustim mu vso nečast in strah in bridkost, ki jo je navalil na mojo sivo glavo. Če pa še zdaj tišči za tem, da bi molil tesarjevega sina križanega, – pri duši moji, rajši ga zadavim kot psa s temle svojimi rokami, kakor ga pa pustim med drhaljo teh goim!“

Ob teh besedah se je nesrečni mož tresel togote in je pihal kakor gad; lice se mu je izpačilo, in oko je streljalo bliske, da je dekla trdila, nikdar v življenju ni videla takó divje jeze. Tembolj milo je bilo pa gledati nedolžnega fantiča. Roke so mu bile trdo zvezane, pa je stal tam kakor mali Izak, samo da je bil njegov zaslepljeni oče kaj malo na podobo očaku Abrahamu. Iz oči so lile fantiču debele solze, pa je vendar gledal pošteno in odkrito v oko razjarjenemu očetu; zdelo se je, da gleda iz njega vsa njegova nedolžna duša z vsem silnim strahom, pa tudi z vso neomahljivo odločnostjo. Ta pogled vendar očeta gane za spoznanje; z milejšim glasom ukaže: „Razvežita mu roke!“

„Oče, hvala vam, pa prosim vas, pozabite na vso bridkost, ki sem jo vam storil,“ zaprosi fantič in milo povzdigne roke.

„Pozabim naj? To si šele prislužiš, in dostihmal ti nisem več oče. Ha, fantalin, veš kaj si storil?“ spet povzame starec in nova jeza ga razneti. „Mari nisi pobegnil k zakletim sovragom svojega ljudstva, k njim, ki teptajo v prah otroke Izraelove skozi dolga stoletja? Mari nisi do niti osramotil mene in mojega poštenega imena vpričo vsega našega ljudstva, da zdaj zmajujejo z glavami, in si bodo pripovedovali otroci in otrok otroci, kakšno šibo je^a poslal Gospod v svojem srdi moji hiši, ko mi je dal tebe!“

Zdaj je dobri otrok uvidel, kakó malo je očetu na srcu odpuščanje, zato reče žalosten: „Naj bi vam usmiljeni Bog vendar odprl oči! Tedaj bi spoznali, katera je voljo Gospodova, pa videli, da vam ne morem biti pokoren, če hočem ubogati Njega!“

„Kaj? Neubogljivec ostaneš in hkrati molodovaš za odpuščanje?“

„Vem, da mi odpustite vsaj takrat, ko spoznate, kar jaz zdaj spoznam, da je namreč Jezus nazareški — obljubljeni Mesija, kakor so ga napovedali Mojzes in preroki.“

Odločno in ponižno je izgovoril fantič te besede in je dal takó pričevanje Kristusu, Gospodu. Tedaj se je pa nagodilo kakor tistih dôb, ko je pričal o Jezusu prvi sveti mučenec Štefan. Zakrknjeni Judje so si tiščali ušesa, in stari Abele

je rjul togote, pa hotel izvedeti, če ni čul otrok tega bogokletja najprej iz ust svoje matere.

„Od matere,“ odgovori mali Abele, „pa ne od Sare, svoje telesne matere, ampak od nebeške svoje matere, hčere Davidove, preblažene device Marije.“

Zdaj je pa besnost v zaslepljenem možu prekipela. „Od tiste tesarjeve žene!“ je zarjul. „Zdaj pa vem, da so mi ga zablodili in so mu zadelali ti baalovi farji! Pa jaz izbijem iz njega hudiča, ki sramoti Boga!“ Ob teh besedah plane na ihtečega fantiča, mu strga obleko s telesa, zgrabi za usnjat pas in jame tako neusmiljeno udrihati po hrbtu nedolžnega otroka, da bi se bilo smililo kamenu. Ko starcu naposled zmanjka sape, da obnemore, je bil mali Abel že pretepen do črnega in oblit s krvjo, da je premilo jokal in ječal in se vil po tleh in bi bil morda še tisto noč obležal za mrtvo, da se ni rabincu vnela v srcu iskrica človeškega usmiljenja. Redil je namreč še upanje, da fantiču brez takega loma, pa kakó drugače omaje njegovo stanovitnost.

Zato rabinec poprosi svojega brata, naj zanesse otrokovemu življenju, pa naj ga izroči njemu; za nekaj dni se fantu trma izkadi, pa ga on skesanega privede nazaj. Po daljšem prerekanju stari Abele vendar privoli pa se priveri na dušo in peklo, da ne bo udušilo njegove svete jeze nič družega kot kri in življenje tega neposlušnega otroka, če bo zastonj še ta zadnji odlog. Za ves svet pa ne utрпи tega, da bi imeli ti nazarenci njegovega otroka, njegovo kost in kri, in še njegov krvavo prisluženi denar.

Takó je odnesel rabinec do belih kosti pretepenega otroka na svoj dom, pa mu je stregel prve dni na oči z veliko ljubeznijo, da bi si pridobil njegovo srce. Ko je pa mali Abele za potrebo okreval, je pa navil mož druge strune. Napel je vse sile in žile, da bi prepričal fantiča najprej z lažmi in prigovori, da Jezus ni pravi Bog. Z mnogimi izreki svetih prerokov mu je dokazoval, da bo pravi Mesija oživil judovsko kraljestvo in ga povzdignil nad vsa kraljestva svetá; tega pa Nazarenc ni storil, in zato tudi ni bil pravi Bog. To mu je pa pobijal mali Abele – kot je pozneje rabinec sam priznal – z mnogimi spretnimi razlogi (sam sveti Duh mu jih je dal!), kakó je namreč umeti tiste besede o duhovnem kraljestvu, katero so res ustanovili in utrdili po Jezusu poslani apostoli, pa ga razširili čez ves voljni svet, ko so podjarmili duhovni oblasti judovske kralje iz Sabe in otokov, hočem reči, poglavarje najbolj odstranih kraljestev. Potém je omenil, kakó so pričali to isti preroki, pred vsemi Izaija v 53. poglavju, da bo Mesija mož bolečin in bridkosti, pa da bo umrl za grehe svojega ljudstva, kar se je vse izpolnilo na Jezusu nazareškem, ki ni le umrl, ampak je tudi od mrtvih vstal, da je izpričal svojo božjo natoro. Nazadnje je fantič še dostavil, kakó njegov stric sam priznava, da je žezlo vzeto od Juda že več sto let, pa kakó je prerokoval veliki očak Jakob na smrtni postelji tam v deželi Gesen, da žezlo ne bo vzeto od Juda, dokler ne pride, ki ima biti poslan; kar spet

uči, kakó nespametno je, če Judje še zdaj čakajo odrešenika.

Te resnice je pa fantič spoznal deloma v hiši za izpreobrnjence pri pouku, deloma mu jih je pa navdihnil sam sveti Duh — jaz nič ne dvomim. Vse pa je otrok razložil takó neustrašeno in modro, da še rabinec ni imel kaj prida ometavati, najsi je bil tudi dobro podkovan v judovskih pismih. Zato je pa tem hujšo jezo kuhal v svojem srcu, čimbolj se je trdovratno ustavljal spoznani resnici in čimbolj se je hudobnež upiral milosti, ki ga je klicala in je takó ljubo donela iz otrokovih ustnic. Takó mu je naraščal v duši dan na dan srd na nečaka, pa ga ni več mehčal s sladkimi besedami in dokazovanji, marveč mu je grozil in ga neusmiljeno pretepal in še bolj neusmiljeno stradal in .žejal.

O, to so bile težke ure in težki dnevi, ki jih je prebil mali Abele v mrzli in temni podstrešni izbi! Po pravici pravijo: „Lačen je, da se duša v njem lovi,“ — in sem jaz sam to izkusil katerikrat za mojih dni, četudi ne na dolgo, ker je predobrotljivi Bog meni odmeril tak križec, da se je lovil z mojimi slabimi močmi. Ampak ta izvoljeni otrok je pa junaško prenašal stradež tri dolge tedne, in je bil še hkratu pretepan vseslednji dan, da je Bog pokazal na njem, koliko premore njegova sveta milost. Otrokovi stanovitosti pa hodi tembolj na hvalo še to, da mu je rabinec ponudil vsak dan po enkrat najizbranejših jedi, pa ga je vabil, naj si privošči kolikor hoče, da le zataji sovražljivega

Nazarenca in ostane Jud. Fantiču so se pač trgale grenke solze in je milo prosil usmiljenja, toda ni ga bilo moč prisiliti, da bi bil prodal ali izdal za lečnato jed pravico na nebeško prvorojenstvo. Takó je rabinec odnašal jedi spet nazaj, pa ni privoščil dečku drugega kot komaj kako plesnivo skorjico ajdovega kruha, ki je pa otroku bolj daljšala trpljenje kakor pa lajšala lakoto.

Te tri tedne je fantič do hudega oslabil in shujšal, da je bil na podobo bolj mrtvememu kot živemu človeku. Zdaj je pa povedal rabinec svojemu bratu z gladkim potom in brez okljukov, da ni junak otrokovi trmi, pa da je fantič že tudi toliko izstradan, da ne bo več dolgo životaril. Tedaj je pa starec zaškrtal togote, in prestrašen naklep, kakor ga je vrtal zadje tedne ves besen, je dozorel v njem. Sam zlodej mu ga je dal v glavo. Vendar ni omenil rabincu ni črne ni bele, ampak mu je samo naročil, naj privede fantiča šé pred nočjo domov: on sam ga že dene na drobno sito in mu izbije vso trmo. Pri tem je pa pogledal takó strupensko divje, da se je bratu pač zazdelo, kakšno ima starec za bregom.

Vendar je rabinec privedel fantiča na dom starega Abela; saj ga je moral skoro nesti. Oče je odprl hišne duri in jih je zaprl kaj skrbno. Potem je pa odpeljal otroka v izbico, v kateri sem bil jaz skrit nekoč. Tam je čakala tudi mati. Abele je pa mignil svojemu bratu, in ne da bi črhnila besedico, sta stopila v sosedno sobo.

Kakor mi je dopovedovala nesrečna žena včeraj, jo je pritiral mož na večer iz izbe, pa ji je grozno pretil in naročil, naj fanta spametuje, češ da je le ona kriva njegove pogube. Kakor je bilo na pogled moževo vedenje, je žena razbrala, da čaka nova strahovita kazen ubogega otroka, če bi bila brez hasna še tudi ta poizkušnja. Vendar se ji ni sanjalo, kaj se kuha.

„Oj, kakó prebridko sem se zjokala!“ je pripovedovala nama s patrom gvardijanom uboga Sara, in nove obilne solze so se ji utrgale ob tem spominu, „kakó prebridko sem se zjokala ko sem spet ugledala po skoraj dveh mesecih svoje dete, pa v takem stanu, da je komaj še moglo na noge! Samo po tistih ljubih očeh sem ga še spoznala. Prijela sem ga za roke, ki so drgelale slabosti in mrzlice, pa sem ga stisnila k sebi in sem ga zaprosila z najiskrenejšimi besedami, ki jih more izumeti le materino srce, naj mi vendar pove, kdo ga je takó premotil, da nima več iskrice ljubezni zame, in da takó v nič teptá mojo srečo in srečo svojega očeta. Pa na vsa moja ihtenja in rotenja ni imel drugega odgovora kot solze in besedo, da po nobenem potu ne more storiti za voljo meni in očetu, ker bi bilo to čisto v opreki z božjo voljo; saj mu je Hči Davidova čudežno velela, naj prejme sveti krst.

„Ah,“ mu rečem jaz, „ali ne vidiš, da so to prazne marnje? Oče ne privoli za ves svet, da ti kdaj prejmeš sveti krst.“

„Jaz pa rajši umrjem, kakor da sem nepokoren Bogu“, dostavi otrok.

Tedaj pa oče odpahne duri in zavpije: „Rekel sem: rajši vidim, da je po tebi, kakor da te ima Nazarenc!“ Potem se pa obrne k rabinu in mu dé: „Kako nam je velel Gospod Bog Izraelov po ustih svojega hlapca Mojzesa? Ali ni rekel: ‚Ako ima kdo trmastega in neubogljivega sina, ki ne posluša povelja svojega očeta ali svoje matere, in, ko ga strahuješ, noče biti pokoren: naj ga primeta in peljeta k starašinam tistega mesta in k vratom sodbe in naj rečeta: Ta najin sin je neukrotljiv in trmast ter noče poslušati najinega opominjevanja‘ — in kakšna je po Gospodovi besedi sodba takemu neubogljivcu? Govôri ti, ki si učenik v Izraelu!“ se obrne ves hripav do rabinca.

In ta nadaljuje: „Ljudstvo mesta naj ga s kamenjem posuje, in naj umrje, da spravite hudo izmed sebe, in da ves Izrael sliši in se boji — takó govori Gospod po ustih svojega hlapca Mojzesa v knjigi Ele Haddebarim.“ (Rabinec je menil knjigo Deuteronomij, 21. poglavje, od 18. — 21. vrste.)

„Takó govori Gospod, in jaz pravim: Amen — Gospodova beseda na veke! Kolikor moremo, storimo po nji. Da te s kamenjem posuje vse ljudstvo, kakor veli postava: to nam zabranjajo ti vražji nazarenci; pa mi izpolnimo postavo Gospodovo, kakor moremo, in zato te vprašam zadnjikrat: Kaj hočeš — ubogati svoje starše ali umreti?“ — Takó je v silnem srdu govoril moj mož.

Fantič pa zaprosi: „O moj oče, ne omažežujte svoje duše z mojo krvjo —“

„Torej nočeš?“ zakriči oče, „potem naj se sodba izteče po Mojzesovi postavi — krščen pa ne boš nikoli!“

„Vsaj s svojo lastno krvjo bom; moj Gospod Jezus Krisus bo sprejel mojo dobro voljo za sveti krst!“

Takó je povedal otrok sicer milo, pa neupogljivo. Nikdar ne pozabim teh njegovih besed in naj doživim tudi sto let; saj so bile to zadnje, ki sem jih čula iz ust svojega Abela. Komaj jih je pa izgovoril, že sta ga zgrabila in mi ga iztrgala; hotela sem krikniti na pomaganje, ali moj mož me ves besen pahne na posteljo, pa mi zagrozi gotovo smrt, če le jeknem najslabši glasek. Tudi dekle, ki sta jo poklicala, primeta prav tako v strah. Potem pa iztirata fantiča; naju pa zakleneta v izbo.

Sicer bi pa nihče ne bil slišal najinih klicev, če bi tudi ne bili ondaj molčali v smrtnem strahu; saj je bila najina izba prav v ozadju hiše in skrita med shrambami blaga, pa ni imela okna, razen na veliko pokopališče. Kajpak, ko bi bila mogla sumiti, kakšna grozovitost se napleta: tudi strah pred smrtjo bi me ne bil zadrževal, da bi bila vsaj poizkusila oteti otroka; tako sem pa menila, otroku samó pretita, in se le ravnata na usmrčenje, da tako uklonita otrokovo voljo.

Čuli sva, kakó so šli po stopnicah navzgor, kakó je nekdo odprl duri v izbo, ki je bila nad nama, pa spet zaprl. In kmalu nató je zadonel glasen krik in potem zadušeno stokanje. „O Bog, usta mu mašé,“ zaihti dekla; „pre-

tepeta ga nanovo; gospodar je bil takó divjetogoten, kakor še nisem videla človeka!“ — Toda, usmiljeni Bog, nisva zaslišali plesketanje biča, ne, to so bili — udarci kladiva — prav različni udarci kladiva — in vmes pritajeno ihtenje in ječanje — pa spet udarci kladiva — in v tretje in četrto — spet udarci kladiva!

„Kaj vendar razbijata?“ vpraša dekla. In tisti hip se mi je posvetilo, in kriknila sem: „O Bog Arahamov — križata ga!“ in kot v dokaz moji strahotni slutnji je jelo kapljati skozi deske na stropu, skraja počasno, potem pa vedno hitreje, dol v izbo tik nama pred noge. Dekla posveti, ostrmi in zakliče: „To je kri — rdeča, gorka kri!“ — —

Kaj je bilo potem, ne vem povedati.

Ko se mi je vrnila zavest, je bil svetel dan. Ležala sem na postelji, in moj mož je stal pred menoj. Njegov obraz je bil strahovito bled, njegovo oko pa nemirno in motno, da sem menila, ob pamet je. Ne da bi se ozrl vame, mi pové, da je fantič umrl danes ponoči. Studom sem se obrnila od njega v stran in sem zaklicala: „Morivec!“ Tedaj se je pa stresnil in mi je pritisnil levico na usta, z desnico pa me je zgrabil za vrat in me pogreznil v blazine; v silnem smrtnem strahu sem mu obljubila, da bom molčala, in silovitež je odnehal.

Ukaže mi, naj vstanem in oblečem žalno obleko. Storila sem vse, kakor je hotel. Videla sem otroka; umili so ga že in oblekli v dolgo mrliško oblačilo, ki mu je zakrivalo krvave noge,

in široki rokavi njegove roke. Lice mu je bilo milo in pokojno. Jokavke so prihajale, in sosedje in prijatelji so prihajali, a nihče ni vprašal, za čem je umrl otrok; slutili so resnico, pa so se bali jeze mojega moža. Grobar mu je izkopal grob pod zeleno lipovko na starem pokopališču; z okna sem ga videla, kakó je kopal. In potem smo nesli mrlička vun in smo ga tam pokopali pozno popoldne, uro prej, preden je napočila sobota. Moj nesrečni mož je pač menil, da ga ni, ki bi si upal črhiniti zoper bogatega Abela; pa Gospodova beseda je imela obveljati tudi tu: „Kri tvojega brata Abela — oj, tvojega otroka Abela — vpije k meni po maščevanju!“

Tako mi je včeraj dopovedovala mati Sara, in ji gre vera; pa sem tudi jaz takó zapisal, kakor sem njene besede obdržal na umu. V resnici je bil mali Abele križan kot njegov nebeški mojster. Jaz sam sem bil zadnjič z bratom Kunibertom v Abelovi hiši, gori v podstrešni izbi, pa sem videl velike krvave lise pa steni, posebno pa še na tleh, pa sem jih klečé poljubil in počastil. Kaj se je pa godilo še drugzega ob njegovem križanju, pa ni bilo mogoče z gotovostjo dognati, in zató tudi ne morem sèm zapisati zadnjih genljivih besedí, ki jih je brzkone govoril otrok svojemu očetu in stricu. Le toliko je dal rabinec malo pred svojo smrtjo na vedenje, da sta fantiču, ko je bil že pribit, še enkrat ponudila življenje, če zataji Kristusa; da je pa odločno zatrdil da rajši umrje s Kristusom, kakor pa živi brez Kristusa. Takó je šla torej

njegova poveličana, v lastni krvi oprana dušica po ne dolgem smrtnem boju v večno nebeško veselje, in si lahko misliš, kakó je ljuba Mati božja veselo in dobrotljivo sprejela svojega otroka, pa ga je ob svoji roki peljala pred prestol svojega božjega Sina, s katerim bo odslej kraljeval na vekov veke. Amen.

O ti nedolžni, sveti mučenček, prosi za nas!

Je pa ta sveti fantiček prav tisto noč, ko je trpel, tudi mene počastil in se mi prikazal v sanjah. Oblečen je bil v sila bleščeče oblačilce, bogsigavedi iz kakega blaga je bilo, pa šopek rdečih rož je imel v rokah, pa mi je požugal z njimi in se mi je ljubo nasmehnil, pa dejal: „Pater Sebalde, zakaj ste dvomili o meni?“ — in nato sem se zbudil. Zálavska ura je udarila dve čez polnoč. Pomencal sem si oči, pa sem čez čudo ostrmel zaradi teh skrivnostnih sanj. In sem vstal s postelje. Jasno je sijala luna, da so se dobro videle velike črke v mojem brevirju. Pa sem začel matutin ali jutranjice na čast svetemu mučencu Pankraciju. Toda več kot enkrat me je spet izbegala misel na sanje.

Ja, pater Sebalde, zakaj si dvomil?

Pa še nisem verjel, ampak sem si delal take ume, da so sanje pač le — prazne sanje.

Kakó sem se vrnil v Prago, in kakó je prišlo vse na dan.

Take sanje sem imel tisto noč od četrтка na petek pred nedeljo „Jubilate,“ (to je tretja nedelja

po veliki noči), ko se bere tisti evangelij: „Le še malo, in me več ne bodete videli; in spet malo, in me bodete spet videli,“ (takó pri sv. Janezu v 16. poglavju.)

In ko sem razložil na pridigi ljudem te besede, in je bila jutranja maša pri kraji, pa je prišel fantič, s pismom poslan od očeta gvardijana, in v pisanju je stalo: „Pridite jutri nazaj v Prago,“ takó da so mislili zálovski možaki, da sem pridigoval sam o sebi, ko sem dejal: „Še malo in me več ne bodete videli.“

No, to moram rêči, da si nisem gnal dosti k srcu, kar je govorilo tisto pisanje, ker sem bival svoj živ dan rajši med brati v samostanu kakor pa na taki ekspozituri; pa sem vzel drugo jutro za vida pot pod noge, in hajdi proti domu. Sicer mi je dal oče župan, ki ga poznam že dokaj let sèm, voziček na ponudbo; pa je bilo takó lepo spomladansko vreme, da sem hvaležno odklonil in sem poprosil očeta župana, naj rajši žapreže po zahvaljeni nedelji pa naj nam pripelje, če bi morda kmetje hoteli kaj darovati iz ljubezni do Boga našemu samostančku. Tega je bil mož prav zadovoljen, pa sem šel svojo pot.

Če grem pa takóle sam po polju, ne dirjam, ampak grem lepó počasi in opazujem to in ono in pojím svoje misli; pa je taka pot že večkrat moji duši boljše godila kot dolgo premišljevanje, kakor se je tudi naš sveti oče Francišek včasih zamaknil v božjo ljubezen, če je opazoval le revno cvetko na polju. No seveda, takó daleč pri meni še ni bilo. Lepó počasi sem stopal

skozi prelepi pomladanski dan, pa ogledoval cvetoče drevje in jasnozeleno žitna polja, pa poslušal, kakó veselo gostolé in cvrčé nad mano ljubi ptički pod milim, modrim nebom. In vedisibog, kakó je to, da mi je zdaj vesela vigred vse rajši le na tiho žalost, pa sem je bil vendar vselej takó vesel v svojih mladih dnéh. Pa sem si mislil: le čajte, ve cvetke in drevesa, vi travniki in polja, ne bo več dolgo, pa bo vse odcvetelo in obletelo in bo pusto in prazno! Ah, kakó marsikaj sem že videl v svojih dneh, da je zvenelo brez sadu — in v mojem lastnem srcu, kakó je nekoč klilo in cvetelo, in je zdaj le še golo strnišče — Bog daj, da je žrtev spravljena v nebeških žitnicah, ne pa morda v vicah, da gorí kedaj z menoj vred! Takó mi je sredi veselih pomladnih dni žalost bliže pri srcu kot pa radost; pa ne vem, ljubi moj, ki prebiraš zdaj tole moje pisanje, če si ti narejen po ravno takem kopitu — zmôli en očenašek zame!

Ob teh in takih mislih sem prišel do tam, kjer pada aumetiški potok v Veltavo, in je tudi prevoz. Tam sem naletel brodnika, ki se je za hudo prerekal s precej postarnim Judom in ga ni maral prepeljati, ne vem zakaj. Pa mi je počilo v glavo, da bo gotovo prepira kraj, če mene prepelje; saj pridem še pred poldnem lahko na Hradšín, naj izstopim že na tem ali na onem kraju: pa mi je res kakor sol v oči, če vidim, da se dva preklata in zmerjata in takó hudiču strežeta v roke. Zato sem stopil vmes in sem vprašal starega Mihača, ki sem ga dobro

poznal, če bi me ne hotel prepeljati v suho, to je vbogajme. In je privolil, in ko sem stopil v brodič, sem mignil še Judu, naj skoči za menoj, pa ni Mihač žugnil nobene, četudi ga je klalo v duši, samo to se je vsajal, da mora Jud plačati.

„Poštena je ta“, sem dejal jaz, „in da boste imeli tudi od mene kaj hasna, vam povem lepo zgodbo iz svetega evangelija.“

In sem mu jel razkladati zgodbo o usmiljenem Samarijanu, pa jo je Jud skoro zvesteje poslušal kakor kristjan. In ko smo pribrodili na onostranski breg, se mi je Jud pridružil, pa sva šla takó oba proti Pragi. Medtem sva zašla v pogovor, pa sem moža vprašal, kakšnih rok da je. Pove mi — dasi malo nerad — da je grobar. Pri Judih so namreč grobarji zaničevani, kar sovraženi. Pa sem poizvedoval, če jih je zadnji čas spet dosti umrlo med Judi; nedavno je bilo namreč med njimi veliko mrenje. In mi pové da ne; čez teden da so pokopali samo staro ženšče in fantiča pri dvanajstih letih.

„In kakó je bilo fantiču ime?“ vprašam, ker so me leta spominjala nesrečnega Abela.

„To je postranska stvar,“ -- mi odvrne, „če le počiva v Abrahamovem naročju.“

„Če počiva v Abrahamovem naročju, mi ni to postranska stvar, ampak prav važna. Sicer pa poznam nekaj judovskih fantičev, ki so prav te starosti.“

„I no, bogatega Abela otrok je bil —“

„Bogatina Abela fantič?“ ostrmim jaz in postojim.

„Ja, bogatega Abel Abela — ste ga poznali?

„Veste mari, da je želel postati kristjan?“

„Sem nekaj slišal — pa se je skesal in se je povrnil k očetu.“

„Se je vrnil iz lastne volje?“

„I, kdo bi ga mogel pa siliti?“

„In zdaj je mrtev; mislim, če je svoje smrti umrl?“

„Lejte, kakšne naj pa umrje? Stari, bogati Abele vendar ne bo pobijal svojega edinca!“

Grobar je izgovoril te besede kar malo s koncem jezika. Jaz sem pa le tiščal vanj in ga izpraševal v čisto, pa ni bilo iz moža spraviti kaj več. Pa sem mu jaz jel razkladati, kar sem vedel o fantiču, in tudi svoje čudne sanje sem mu povedal, ki so se mi pritekline zadnji četrtek ponoči. Te so ga precej pretresle, kakor je bila podoba, in morda bi bil priznal še tisti večer. Pa je prišlo po poti trop tujcev, in Jud je pretrgal razgovor, se mi je zahvalil za izkazano prijaznost, in jo zavil urno na stransko stezo.

„Pater Sebalde, zakaj ste dvomili o meni?“

To vprašanje mi kar ni šlo več iz glave, odkar mi je razodel ta Jud tako nepričakovano, da je ljubi fantič res zamrl. Za svojo osebo sem bil že tedaj prepričan v dno duše, da je umrl mali Abele častite mučeniške smrti.

Ko sem došel v naš samostanec v Hradšinu, sem pohitel takoj v celico k patru gvardijanu. Pa so me z veliko ljubeznijo objeli, in so mi dali svoj sveti blagoslov in so me izpraševali kakó je kaj bilo te zadnje tedne. In sem jim

dopovedal vse in sem dal Bogu hvalo, da sem mogel jaz, njegov nevredni služabnik, kaj malega storiti v njegovo čast v občini róstoški in zálovski.

Potlej je pa pogovor nanesel na malega Abela, pa sem jim povedal, kako se mi je sanjalo in kakó sva se menila z judovskim grobarjem. Pa nisem dobro naletel; kar malo nevoljni so bili pater gvardijan in so mi rekli: „Pater Sebalde, pustite zdaj v miru to reč s tem pobeglim judovskim fantom! Kar pa sanj tiče, mislim, da so le prazna nočna obsena, in vas trapi z njo vaša gosta kri ali pa zvijačni vrag, saj pravite sami, da vas je motilo pri brevirju. Kar pa zadene tisti pogovor z judovskim grobarjem, mi pa ni prav nič všeč, da pohajate po veliki cesti s takimi ljudmi in se zaupno razgovarjate z njimi, ki še med Judi niso na dobrem glasu; zato upam, da bodete v prihodnje malo bolj previdni v tej reči!“

Takó so mi oskubili mojo vero na fantičevo mučeniško smrt, in sem sklenil, da te misli nikomur več ne razodenem, ker ni bilo po moji bradi, da bi se mi kdo še smejal. Pa sem vendar padel, s tem mojim trdnim sklepom vred, še takoj naslednjo uro in sem potožil vso to zadevo⁹ staremu bratu Kunibertu. In mi je verjel, ta priprosljiva duša, in mi je rekel, da bo prišteval odslej v svojih molitvah tudi tega fantiča družbi svetih mučencev.

In pri tem bi bilo najbrže tudi ostalo, namreč da bi bila midva sama na vsem božjem svetu

izkazovala fantiču to visoko čast. Pa je poskrbel Bog sam, da je prišla na videž belega dne v Pragi in po vsem Češkem slava njegovega služabnika.

Pozno na večer še tistega dne me pokliče brat Kunibert v vratarsko sobico, češ da me čaka tam tisti Jud, s katerim sem se bil prepeljal danes zjutraj pri Róstoku čez Veltavo.

Bóšt vendar, in res je bil v sobici stari grobar in je kuzmal ves v zadregi svojo rumenobelo brado. Odkajšljeval se je in mi je potem razkril, da ga nekaj tare, pa da mi hoče vse razodeti, če sem porok za njegovo kožo. Mislil sem si precej kaj da je, pa sem mu obljubil pomoč in zagovor, kolikor bo v moji moči. Potem se mi je pa polagoma odpiral, kakó pozna starega Abela že dokaj let, pa koliko je že prestal od njegove trdobe in zlobe, in kakó je bil mladi Abele, o katerem sva govorila, vse drugačne čudi.

„Pred letom dni,“ mi je pravil, „sem bil bolan, da sem ležal; pa je prišel mali Abele vsak dan k meni in mi je prijazno prinesel kako jabolko ali karsibodi. Od lastnih ust si je pritrgal, zato me je takó zaskolelo v srcu danes zjutraj, ko ste mi pravili tiste sanje. Pa sem danes v soseščini malo poizvedoval, kak glas gre kaj o fantičevi smrti, in sem našel, da je vse ene misli, namreč te, da ni umrl fantič svoje smrti, da pa nihče ne upa ziniti o tem iz strahu pred starim Abelom. To pa vem zatrdno, da so zvédli fantiča po zvijači v očetovo hišo, odtam so ga pa odpeljali na dom strica, ki je rabinec v Staro-novi šoli, in tam je otrok stradal tri tedne ob črnem kruhu in ob vodi.

Pa fantič je ostal pri svoji pameti; zato so ga zvlekli ponoči spet nazaj k staremu Abelu, in mislim, da jih ne vlečem čez zobe, če rečem, da so ga kmalu zatem križali. Neki moj znanec je šel namreč tisto noč slučajno mimo Abelove hiše, pa je slišal glasen krik in prav razločne udarce kladiva, in drugo jutro so mene poklicali k Abelu in mi kar na celem veleli, naj bržbrž izkopljem za fantiča grob.“

Takó je pravil grobar. Jaz sem mu pa prigovarjal na moč, kakó je dolžan že blaženemu fantiču, da to reč izpriča naglas in neustrašeno tudi pred sodnijo; pa o tem ni maral nič slišati in šele po dolgem pomišljanju se je vdal, da razloži to zadevo tudi patru gvardijanu.

In brat Kunibert jih je poklical, in stari Jud jim je dopovedal vse natančno, pa so ga tudi sami izpraševali vmes, če bi se morda kakó ujel; kajti dosti vere mu niso dali. Končno so se pater Honorius zamislili za nekaj trenutij, pa so vzeli počasi par sunkov tobaka, vrtili med prsti tobakiro pa rekli: „Ali je vaša pripoved po resnici ali ni, to bo lahkó dognati. Vso reč ovadim na pristojnem mestu, pa naj odpró grob mladega Abela, in če ga je res oče umoril ali, kakor vi sodite, celo križal, se mora to na ranah vendar poznati.“

Tem besedam sem vesel pritrdil tudi jaz, in po dolgem prigovarjanju se je zadovoljil tudi grobar, posebno še zategadelj, ker so mu ponudili pater gvardijan za prvo silo zavetje v samostanu, pa obljubili, da mu bodo že kakó oskrbeli preužitek

tudi za poznejši čas v kakem drugem mestu, če se izpričajo njegove besede za trdno. In so mu odkazali tisto malo sobico, ki je za tujce, pa vendar naročili še bratu Kunibertu, naj ima Juda na očeh; kajti, četudi mi kapucini nimamo cvenka, pa imamo shranjeno v zakristiji — razen drugih dragih posod — tudi tisto imenitno monštranco iz svete hišice, ki ima 6666 diamantov. Pater gvardijan možicu vseeno niso čisto zaupali.

Potlej so pa še meni veleli, naj jih takoj spremim v Šent-Klemen. Kakor namreč že skraja niso hoteli prevzeti te zadeve z malim Abelom čisto na svojo in na kapucinsko odgovornost, tako so menili, da bo tudi zdaj prav, če povprašajo predvsem rektorja jezuitov za njih misel in svet. Pa sva vrgla urno čez pleča vsak svoj plašček in sva odhitela k jezuitom.

Četudi je bilo že malo pozno in se je držal brat vratar nekam kisló, so vendar prišli prečastiti pater rektor takoj v razgovorno sobo ali alokutorij, kakor pravijo tisti vratarski izbici, pa so poslušali najino čudno zgodbo, in se jim marsikaj ni zdelo prav verjetno, vendar nič nemogoče.

Potlej so naju vprašali, če sva o tej reči že tuđi drugod kaj govorila, takó da bi bilo prišlo lahkó med ljudí, in sem moral jaz priznati, da vé razen naju še tudi brat Kunibert o tem — so pa presodili, da bo vseeno bolje, če še nocoj to zadevo sporočé višji duhovski gosposki. In v dir sta se odpeljala pater rektor in pater gvardijan naravnost k nadškofu. Jaz sem pa odhitel domov, pa zabičal bratu Kunibertu in vsem drugim, naj molčé zaenkrat

kakor zid. Potlej sem pa čakal na porti, kdaj se vrnejo pater gvardijan. In je bilo že pozno ponoči, ko so prišli, pa niso hoteli nič razodeti, ampak so mi veleli, naj grem počivat, jutri že zvem vse.

Sem pa potrpel. Toliko sem pa zvedel pozneje, da so nadškof sprejeli oba patra kaj prijazno, in da sta jim morala razložiti prav do pičice vso to čudno zgodbo. Potlej so se pa vsi trije takoj odpeljali v škofovi kočiji h grofu Turnu, ki so mestni poglavar. Tam so nadškof zahtevali, da poseže vmes „brachium saeculare“, to je: posvetna gosposka. In ko je bila pojasnena vsa ta obtožba — ali kakor pravijo: *causa criminalis* — so se pa posvetovali vsi štirje, in sta bila nazadnje nadškof in gospod grof Turn oba te misli, naj se počaka do jutra; čez noč naj se pa dobro zastražijo mestna vrata, posebno še v Judovskem mestu. Zjutraj za vida naj gre pa en oddelek mestne straže do hiše starega Abela in rabinca, drugi oddelek pa odkopat grob fantičev; hkrati naj pa cel regimet obkoli Judovsko mesto.

Vse to je bilo zaukazano z veliko skrivnjavo in modrostjo, pa ravno tako s pridom izvršeno. Jaz sem komaj izbral jutranjo sveto mašo, ko je prišel en oddelek mestne straže pred naš samostan, in so veleli meni in grobarju, naj greva z njimi h grobu mladega Abela. Ko smo ravno primarširali v Judovsko mesto, nas je srečala druga kompanija, ki je peljala starega Abela, njegovo ženo in deklo v svoji sredi; tirali so jih v mestno ječo. Po ulicah se je nagnalo čuda ljudi. Ko so ugledali Juda in zraven kapucina, pa še nekaj

sodnijskih gospodov in beričev, vse obdano od oboroženih vojakov, so menili, da peljemo razbojnika na vislice, pa so se nam trumoma pridružili. Tako smo prišli – na stotine nas je bilo – pri Staro-novi šoli na veliko judovsko pokopališče. Pod lipovko, sredi starih spomenikov, smo našli novonametán grob. Vojaški poveljnik ga obstopi z vojaki, in takoj začne grobar na zapoved sodnijskih gospodov razkopavati in izmetavati grudo.

Mi smo pa stali zraven, kakor si vsak lahko misli, v velikem pričakovanju; precej se je imelo namreč pokazati, če nas ni znabiti vodil stari grobar za nos. Nekateri so si držali pred nosom tudi rutice, ker je ležal mrlič v grobu – kot je trdil grobar – že četrti dan, kot svoje dni mrtvi Lazar. Mili Bog vendar, teh rutic kajpak ni bilo nič treba, pa so jih tudi brž spravili, ko je naenkrat zadehtel iz groba začuda sladák in blagovonjav duh. Tedaj je položil grobar svojo lopato v kraj in je skrbno odstranil z rokami zadnje perišče prsti. Dokopal je namreč do trupla, in se je pokazalo že tuintam platno, v katero so zavili mrliča, namesto da bi ga bili deli v trugo. Grobar je poprosil beriče, naj mu pomagajo, da dvignejo truplo; pa so se branili, zato sem pristopil jaz in sem dvignil z njim vred malega svojega prijatelja iz groba. Odstraniva zunanje ovoje, ki so bili zamazani od vlažne prsti, in jaz sam poklekнем in odvijem nalični prt, s katerim so zakrili po judovski šegi fantičev obraz. In tedaj pogleda vame ta obrazek, in vsi okolistoječi kriknejo od začudenja, saj to ni bil razdrapan obraz mrličev,

ampak obličje naláhko in ljubko spavajočega. Tolike lepote in takó povelíčanega prikaza še nisem videl, tudi na nobeni podobi ne. Ko sem mu pogladil črne kodre s čistega čela, se mi je zdelo, zdajzdaj bo odprl oči in me bo vprašal s tistimi mehкими, rdečimi ustnicami: Pater Sebalde, zakaj ste dvomili?

Sicer pa nisem glasno ostrmel samo jaz v radostni žalosti in nisem pretakal samo jaz tolažljivih solzâ. Ko smo odvili še nekaj drugih ovojev, so se gnetli okrog mrlička ne samó beriči, tudi navzoči sodniki, tudi poveljnik mestne straže sam; in ko smo opazili, da preteka skozi platno iz rok in nog sveža rdeča kri, in šele, ko smo bili scela odvili eno fantičevo rokó, in se je pokazala našim strmečim očem strahovita rana, in je šinila iz nje obila kri: tedaj je navstal vseokrog krik in vik, jok in stok zbranega ljudstva, pa mi ni prišlo na ušesa moj živ dan kaj tacega. Ja, skoraj bi nas bili zmendrali in potisnili v odprti grob s sodnijskimi gospodi vred, da tega niso okroginokrog zabranili vojaki s pretečimi helebardami. „O glejte, glejte svetega fantiča! O glejte njegove krvave rane! O grozoviti oče, ki mu jih je zadál!“ Takó in enako se je glasilo z vseh strani.

Tudi stari grobar je klečal ob mrličku, ves objokan, in se je bíl ob prsi in je glasno priznaval, da mora biti pravi Mesija tisti, za katerega je umrl ta fantič. Saj je vendar očiten čudež božje vseмогоčnosti ta nestrohnost mrličeva.

Ko se je nekoliko polegel prvi vihar navdušenja, so storili sodnijski ljudje tak sklep, naj se prenese mrtvi fantič zaenkrat v bližnjo očetovo hišo. Tam so djali za prvo silo na protokol vso to strahotno in hkrati tolažno zadevo, pa sem tudi jaz postavil spodaj svoje ime. Potlej so pa odhiteli s protokolom v palačo nadškofovo; jaz sem pa ostal pri mrtvem Abelu, in straže so udržavale pritisk ljudstva.

Pa glas, ki je šel po ljudeh, je bil še hitrejši kakor sodnijski gospodje. V palači prečastitega gospoda nadškofa je bilo tedaj zbranih že lepo število gospodov kanonikov in kapitularjev, pa tudi gospod mestni poglavar samí, z mnogimi svojimi mestnimi svetovavci. Po zaslišanju protokola so bili vsi enih misli z nasvetom nadškofovím, naj gre slovesna procesija po čudežno ohranjeno telo fantičevo, pa naj se to izpostavi zaenkrat v veliki dvorani mestne hiše. To bodi v zadoščenje za izvršeno hudodelstvo in pa v splošno izpodbudo. In precej so zapeli bobni po cestah praških, in je bil oznanjen ta sklep, da vsakdo vé, kdaj in kje naj se pridružijo vseciherni cehi in bratovščine odrejeni procesiji. In se je zvršila ta procesija tisti popoldan res z veliko lepoto in slovesnostjo, kar naj h koncu te resnične dogodbe še sèm zapišem, da bo v čast mojemu ljubemu, malemu Abelu.

Ob eni so zapeli zvonovi pri sv. Vidu, in precej nato so slovesno udarili vmes zvonovi od vseh cerkvâ in zvonikov, kar je pomenilo, da gredó prečastitljivi nadškof s svojimi kanoniki

ravnokar iz stolne cerkve. Jaz sem do tedaj čul in molil v hiši Abelovi pri mrtvem fantiču z drugimi duhovniki vred, ki so se zbrali tam čez dan. Pa smo stopili k oknu in smo ugledali skoro brezkončno procesijo, ki se je pomikala po dolgi ulici. Najprej mali fantiči in deklice s svojimi učenci in učenicami, potem učenci z gimnazij, najprej šentklemenski s svojimi banderi in trakovi Marijinih družb, potem študenti z višokih šol s svojimi profesorji — corpus doctum jim pravijo, kar pomeni: učene glave — in njih služabniki ali pedeli. Potem dolga vrsta duhovnikov, ki so peli in molili; prav spredaj kapucini, — in ni bilo to pot mogoče premodriti starega patra Kilijana, ki je domala slep in ga morajo voditi, da ne bi bil nesel naprej križa, pač zadnjikrat v živjenju. Za menihi je šla potem svetna duhovščina in nazadnje, obdani od stolnega kapitula, nadškof samí. Tik pred škofom je pa nosilo osem mladeničev iz žlahtnega stanu in tudi iz Marijine družbe prelepo skrinjo, vso prevlečeno z rdečim žametom in ovito s cveticami. V njo so imeli položiti malega mučenčka! Za prečastitljivim gospodom so šli potem mestni poglavar in mestni svetovavci, pa plemenitaši in meščani in v nepreglednih vrstah cehi in bratovščine s svojimi banderi in znaki.

Ko so prišli prečastitljivi nadškof do hiše, so šli noter in z njimi grof Turn, svetovavci in kanoniki; od druge duhovščine jih je pa pritislilo, kolikor jih je šlo v sobo in v izbico poleg. Ko so torej prečastitljivi gospod in njih

spremljevalci zagledali rane na rokah in nogah fantičevih, ki je ležal kaj ljubeznivo pred njimi; rane, ki jih je bil prejel iz ljubezni do svojega Gospoda in Zveličarja, je ni bilo žive duše, ki ne bi bila ganjena do solz, in vsi so pokleknili in so poljubljali po zgledu višjega pastirja fantiču roke in noge z ranami Kristusovimi.

Tukaj naj pa omenim še en čudež. Njih milosti gospoda nadškofa telesni zdravnik se ni mogel dovolj načuditi, kakó ima mučenček še zdrav in cvetoč obraz, in kakó so njegovi udi še gibki, kakor bi bilo še življenje v njih, pa je poprosil dovoljenja, da sme fantiču odpreti eno žilo, da se čudež še bolj izpriča. Gospod nadškof so privolili, in komaj je nožiček oprasnil roko, že je šinila kri iz nje takó visoko, kakor bi drla iz živega telesa. Vsehrati je hitelo pomakati rutice v kri, in tudi jaz sem bil tako srečen, da sem si ujel en sveti ostanek.

Potem so vprašali gospod nadškof, ali si znabiti upa kdo izmed navzočih duhovnikov izpregovoriti zbranemu ljudstvu v izpodbudo nekaj besedi o mučeništvu tega bogoljubnega fantiča, nakar sem jaz — saj pač nihče ni kmalu toliko vedel o tej zgodbi — padel prečastitljivemu gospodu k nogam in sem rekel, da jaz rad to storim, potrjen s škofovim blagoslovom in s pomočjo božjo. Takó sem torej govoril skoraj celo uro na uliči zbranemu ljudstvu kar dol z okna; govoril, kar mi je dal Duh božji na jezik, in ni bilo težkó v takih razmerah, da sem ganil bogatine in reveže ne le do solz, ampak tudi k

pokori in poboljšanju. Pa nisem takó aboten, da bi to pripisaval svojim besedam, zakaj tiste štiri krvave rane fantičeve so pridigovale veliko glasneje in bolj živo kot najboljši pridigar na vsem božjem svetu.

Ko je bilo pridige konec, so pa spet zapeli vsi zvonovi, in junaškega fantiča so prenesli na veliki rotovž v Starem mestu in so ga položili tam zaenkrat na prelepo postelj, vso okrašeno z žametom in svilo, z zlatom in srebrom. To pa zató, da se je dala vsemu meščanstvu v Pragi priložnost, da si ogleda tega čudovitega mrliča in njegove rane. Štiri tedne je ležal tam; noč in dan so pa molili ob njem menihi raznoterih redov, in je stražil oddelek vojakov. Ni moč povedati, kakó so pritiskali nele meščani in kmetje iz več ur oddaljenih okolic, ampak tudi najbolj žlahtna gospôda, gospodje in gospé. Jaz sam sem videl več kakor enkrat, kakó so se oficirji dotikali postelje z vezmi svojih mečev in žlahtne gospodične s trakovi svojih oblek.

Ko so minili ti štiri tedni, vendar pobožno ljudstvo še ni prestalo. Pa prečastitljivi gospod nadškof so bili te misli, naj se čudovito ohranjenemu truplu privošči mir in pokoj, dokler cerkev ne prišče te zadeve in ne izreče češčenja na oltarjih. In takó so položili truplo malega Abela v dragoceno rakev in spet izročili materi zemlji; jaz sem pa ob njegovem pogrebu storil ta sklep, da opišem s svojimi priprostljivimi besedami njegov boj in njegovo slavno zmago. In to sem zdaj s pomočjo božje milosti tudi srečno izpolnil.

Zdaj pa še to, kakó se je izteklo njegovi nesrečni rodovini. Mati in dekla, ki sta bili pač nedolžni fantičeve smrti, sta takoj priznali vse in sta prosili za milost svetega krsta; saj nista mogli ostati več slepi za resničnost naše svete vere po tej čudoviti ohranitvi otrokovega telesa. Zdaj sta v samostanu magdalenk in se pripravljata na vreden prejem svete krstne milosti. Drugače pa s starim Abelom. Ko je uvidel, da so mu dokazali vse, in da se ne more več izviti nikoder nikjer, je nesrečni morivec čisto obupal in je razsajal takó strahotno, da sem dejal, sam peklenšček ga je obsedel, starega grešnika. V tej grozni dušni vročnici je umrl kakor Judež Iškarijot; nekega jutra so ga našli obešenega na železnem omrežju v ječi.

Rabinec je priznal vse, in ga je obsodila krvava sodnija naj umre na kolesu; pa so ga toliko pomilostili, da umre pod mečem, če se izpokori in prejme sveti krst. Ali to ponudbo pa tudi vse opomine in duhovno tolažbo je mrzlo odklonil. Torej so mu rablji polomili kosti in ga privili na kolo; takó je živel še do tretjega dne. Ves čas se je pa molilo za njegovo dušno zveličanje po vseh samostanih in cerkvah praških, posebno še na grobu malega Abela. In res se je izkazala ta ljuba duša, koliko premore njena priprošnja pred prestolom božjim, in je svojemu mučivcu izprosila milost izpreobrnjenja. Ko sem tretji dan spet prišel h kolesu, me je poprosil ubogi obsojenec s pojemajočim glasom, naj mu podelim milost svetega krsta.

In sem ga urno krstil. Kratko potem je izgubil zavest in je umrl. Naj počiva v miru!

Ti pa, ljubi nedolžni mučenec, prosi za ubogega patra Sebalda in povej svoji milostipolni Materi v nebesih, da sem popisal nji v čast tele liste. Ona je izprosila pri svojem božjem Sinu tebi veliko milost stanovitnosti; ona bo pa tudi meni, če ti z menoj prosiš združno, milostno izprosila končno zmago in večno krono, poprej pa še to milost, da ji ostanem zvest v premnogih bridkosti in izkušnjah tega zemeljskega življenja; zakaj le tisti, ki z Jezusom trpi, bo z njim tudi poveličan. Amen.

KAZALO.

	Stran
I. Mali Abele želi biti kristjan	3
II. Pater gvardijan me pošljejo v Zálovo. Kakó se mi je godilo na Abelovem dômu . .	15
III. Kakó pride mali Abele pod očetovo roko .	30
IV. Mali Abel prejme krst krvi	44
V. Kakó sem se vrnil v Prago, in kakó je prišlo vse na dan	58

